

ΔΙΑΤΑΞΙΣ - ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ ΥΠΟ ΔΩΡΟΘΕΟΥ ΒΟΥΛΗΣΜΑ

Υ Π Ο
Μητροπολίτου Σουηδίας ΠΑΥΛΟΥ

Εἰς τὰ κατάλοιπα τοῦ ἱερομονάχου Δωροθέου τοῦ Βουλησμᾶ¹, τὰ ἀποκείμενα ἐν τῇ ἐν Ἀγίῳ Ὅρει ἱερᾷ μονῇ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος², περιλαμβάνεται κώδιξ ἰδιόγραφος (ἀριθμ. 6028/521)³, ἐκ σελίδων 149, περιέχων εἰς τὸ μεῖζον αὐτοῦ μέρος (σελ. 1-128)⁴ πραγματεῖαν τοῦ εἰρημένου ἱερομονάχου περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου, εἰς δὲ τὸ ὑπόλοιπον (σελ. 131-149)⁵ «ἀκολουθίαν εἰς πολυομβρίαν». Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Σπυρίδωνος Λάμπρου, ὁ κώδιξ εἶναι «χαρτῶος, 8 μέγ. (0,24 × 0,17), τοῦ ἰθ' αἰῶνος»⁶. Ἡ γραφὴ εἶναι δυσανάγνωστος, μετὰ πλείστων διορθώσεων καὶ ἀλλαγῶν εἰς τὸ κείμενον, αἵτινες καθιστοῦν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ χειρογράφου ἔτι δυσχερεστέραν. Ἡ πραγματεία φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: «Σπούδασμα Δωροθέου ἱερομονάχου τοῦ Βουλησμᾶ περὶ τοῦ ἁγίου καὶ μυστηριώδους Μύρου».

Τὸ «σπούδασμα» τοῦτο τοῦ ἱερομονάχου Δωροθέου τοῦ Βουλησμᾶ («περὶ τοῦ ἁγίου καὶ μυστηριώδους Μύρου») παρέμεινεν ἄχρι τοῦδε (1991)

1. Ὁ Δωρόθεος Βουλησμᾶς ἐγεννήθη περὶ τὰ μέσα τοῦ ἰθ' αἰῶνος ἐν Ἰθάκῃ καὶ ἀπεβίωσε τὸ ἔτος 1818 ἐν Κωνσταντινουπόλει. Βιβλιογραφία: Κωνσταντίνου Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, Ἀθῆναι 1868, σελ. 613. Γεωργίου Ζαβίρα, Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον, Ἀθῆναι 1872, σελ. 276. Μανουὴλ Γεδεών, Λόγιοι ἐξ Ἰθάκης, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ 23 (1903) 105-108. Τοῦ αὐτοῦ, Δύο ἱεροκήρυκες ἀγιοταφίται, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ 36-37 (1916) 61-64, 66-69 καὶ 85. Νικολάου Ζαχαροπούλου, Δωρόθεος Βουλησμᾶς ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀνεκδότων αὐτοῦ ἐπιστολῶν, Θεσσαλονίκη 1969.

2. Νικολάου Ζαχαροπούλου, Δωρόθεος Βουλησμᾶς, Θεσσαλονίκη 1969, σελ. 4-10.

3. Σπυρίδωνος Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμος 2ος, Cambridge 1900, σελ. 388.

4. Ἐν τῇ ἀριθμῆσει τῶν σελίδων, ἀσφαλῶς ἐκ παραδρομῆς, δὲν ἀριθμοῦνται αἱ σελίδες 55-56, δὲν διαπιστοῦται ὅμως κενὸν ἐν τῷ κειμένῳ.

5. Αἱ σελίδες 129-130 εἶναι κεναί.

6. Σπυρίδωνος Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμος 2ος, Cambridge 1900, σελ. 388.

ἀνέκδοτον. Μνεία ὅμως τούτου γίνεται εἰς μελετήματα τοῦ Μανουὴλ Γεδεών: «Ἀνέγνων ποτὲ διατριβὴν τοῦ ἱεροκέρυκος Δωροθέου Βουλησμά, γράψαντός τινα περὶ ἁγίου Μύρου, πρὸ ἑκατὸν καὶ περισσώτερον ἴσως ἑτῶν, ὑπολογίζοντος δὲ τὸ σύνολον τῶν διὰ τὴν κατασκευὴν ἁγίου Μύρου δαπανῶν εἰς δεκαπεντάκις χίλια φράγκα»⁷. «Ἡ Μόσχα δύο πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς εἶχεν εὐλογοῦντας τῷ 1667 ἅγιον Μύρον, Παῖσιον τὸν Ἀλεξανδρείας καὶ Μακάριον τὸν Ἀντιοχείας, ὡς ἀνέγνων ἐν τῇ χειρογράφῳ τοῦ Δωροθέου Βουλησμά διατριβῆ»⁸. «Δωρόθεος ὁ Βουλησμάς ἐν τέλει τῆς ἡ' καὶ ἐν ἀρχαῖς τῆς ιθ' ἑκατονταετηρίδος πολλὰς ἐντολὰς ἀνεδέχετο, κυρίως εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον καὶ τὴν λειτουργικὴν ἀναφερομένας. Εἰ δ' ἀνεδέξατο κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ιθ' ἢ τὰ τέλη τῆς ἡ' τὴν ἐντολὴν νὰ υποβάλλῃ μελέτην περὶ ἁγίου Μύρου, συμπεραίνω ὅτι μετὰξὺ τοῦ 1790 καὶ τοῦ 1808⁹ ἠὺλόγηθη Μύρον ἅγιον ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῶ¹⁰, ἐν ᾧ σπανιώτατα ἐγένετο ἡ εὐλογία αὐτῆ»¹¹. «Πρὸ τοῦ 1800 συνοδικῶς ἀνατεθὲν αὐτῷ ἐπέκρινε (ὁ Δωρόθεος Βουλησμάς) τὸ Κανονικὸν τοῦ ἁγιορείτου Χριστοφόρου Προδρομίτου. Τότε σχεδὸν γινώσκω αὐτὸν γράψαντα περὶ ἁγίου Μύρου»¹². «Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μακρᾶς περὶ ἁγίου Μύρου συγγραφῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ ἱεροκέρυκος Δωροθέου Βουλησμά, γραφείσης ἐν ἀρχαῖς τῆς ιθ' ἑκατονταετηρίδος, ἔμαθον ὅτι τῷ 1667 Παῖσιος (ὁ Ἀλεξανδρείας) καὶ Μακάριος (ὁ Ἀντιοχείας) ἠὺλόγησαν ἐν Μόσχᾳ τὴν κατασκευὴν ἁγίου Μύρου»¹³.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ «σπούδασμα» ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησμάς παραθέτει μαρτυρίας περὶ ἁγίου Μύρου ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμματείας (σελ. 2-21), ἀναφέρεται «πρὸς τοὺς λέγοντας τύπον εἶναι τὸ μυστηριῶδες Μύρον, τοῦ τῆς ἀλειψάσης πόρνης τὸν Κύριον μύρου» (σελ. 21-25)¹⁴, τάσσεται κατὰ τοῦ ἔθους «πληθύνσεως» τοῦ ἁγίου

7. Μανουὴλ Γεδεών, Περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου γνώσεις χρήσιμοι τοῖς πιστοῖς, Κωνσταντινούπολις 1912, σελ. 52.

8. Αὐτόθι, σελ. 66.

9. Τὸ ἔτος 1808 ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησμάς ἀνεχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἐπανῆλθε μὲν εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1817, ἀλλὰ περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐπομένου ἔτους 1818 ἀπεβίωσεν.

10. Ὅντως, ὡς συνάγεται ἐκ τινος ἱστορικῆς εἰδήσεως (Παύλου Μενεβέσσογλου, Τὸ ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὀρθόδοξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 81, ὑπόσημ. 2), ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ ἁγίου Μύρον καθηγιασθῆ ἐπὶ πατριαρχείας Νεοφύτου τοῦ Ζ' (1789-1794, 1798-1801).

11. Μανουὴλ Γεδεών, Περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου γνώσεις χρήσιμοι τοῖς πιστοῖς, Κωνσταντινούπολις 1912, σελ. 70.

12. Μανουὴλ Γεδεών, Δύο ἱεροκέρυκες ἁγιοταφῖται, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ 36-37 (1916) 67.

13. Μ. Ι. Γ. (Γεδεών), Ἀλεξανδρινὰ Σημειώματα, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ 31 (1911) 279.

14. Πρβλ. Συμεὼν Θεσσαλονίκης: «ὁ δὴ καὶ ἐφεῖ μάλιστα κατὰ τὴν

Μύρου διὰ προσθήκης ἐλαίου (σελ. 25-57), προβαίνει εἰς ἀναγραφὴν τῶν ἐξήκοντα¹⁵ εὐδόσμων εἰδῶν, ἐξ ὧν παρασκευάζεται τὸ ἅγιον Μύρον (σελ. 57-59), περιλαμβάνει κεφάλαιον «περὶ τῆς κατὰ Διοσκορίδην¹⁶, ἐνὸς ἐκάστου τῶν τῆς τοῦ Μύρου κατασκευῆς ἐξήκοντα εὐδόσμων εἰδῶν ἐρμηνείας» (σελ. 60-76), ἀναφέρεται εἰς τοὺς καταλόγους τῶν εἰδῶν παρασκευῆς τοῦ ἁγίου Μύρου ἐν τῷ ἐντύπῳ Μ. Εὐχολογίῳ, ἐν τῷ Εὐχολογίῳ τοῦ Γκόαρ καὶ ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Γάζης Παϊσίου (σελ. 77-78), καταχωρίζει διάταξιν παρασκευῆς καὶ ἐψήσεως τοῦ ἁγίου Μύρου, Μ. Δευτέρα - Μ. Τετάρτη (σελ. 78-90), διατυποῖ ἀπόψεις ὡς πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ ἐκάστοτε παρασκευαζομένου ἁγίου Μύρου (σελ. 90-94), καταχωρίζει διάταξιν εὐλογίας καὶ καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὴν Μ. Πέμπτην (σελ. 95-103), ἐν τέλει δὲ περιλαμβάνει διάταξιν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Μ. Πέμπτης, μετὰ τεσσάρων προσομοίων περὶ ἁγίου Μύρου, ποιηθέντων ὑπὸ Δωροθέου Βουλησμᾶ (σελ. 103-112), καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθρου τῆς Μ. Πέμπτης, μετὰ κανόνος καὶ ἄλλων ὕμνων περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου, ποιηθέντων ἐπίσης ὑπὸ Δωροθέου Βουλησμᾶ (σελ. 112-128). Ἐκ τῆς προδιατάξεως τῆς ὕλης (σελ. 1) καὶ ἔκ τινων σημειώσεων τοῦ Δωροθέου Βουλησμᾶ, αἵτινες παρεμβάλλονται ἐν τῷ κειμένῳ, συνάγεται ὅτι τὸ χειρόγραφον, ὡς παραδίδεται, ἀποτελεῖ τὴν πρώτην σύνταξιν τοῦ «σπουδάσματος» καὶ ὅτι, ἐν περιπτώσει ἀντιγραφῆς τούτου, θὰ ἐγένετο πλήρης ἀνακατάταξις τῆς ὕλης.

Τὸ ὡς ἔνω «σπουδάσμα» τοῦ ἱερομονάχου Δωροθέου Βουλησμᾶ ἐγράφη πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰη' αἰῶνος, ἐξ ἀφορμῆς τῆς παρασκευῆς καὶ καθαγιασεως ἁγίου Μύρου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ πατριαρχείας Νεοφύτου τοῦ Ζ' (1789-1794, 1798-1801), ἴσως δὲ καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς Ἀκολου-

Μεγάλην καὶ Ἁγίαν Τετράδα, ὅτε καὶ ἡ πόρνη ἐκεῖνη τῷ πολυτιμῆτῳ μύρῳ τὸν Κύριον ἤλειψε» (Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων 71· PG 155, 240), «ἄπερ καλεῖται ἀλάβαστρον, εἰς τύπον τοῦ ἐκχυθέντος τῇ κεφαλῇ τοῦ Ἰησοῦ παρὰ τῆς πόρνης μύρου ἢ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου Μαρίας» (αὐτόθι 72· PG 155, 240-241).

15. Ἐξήκοντα εἶδη, «εἰς τύπον τῶν ἐξήκοντα ἀρετῶν, ἃς ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης, ἐν τῷ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας κεφαλαιῷ παρίστησι» (σελ. 57 τοῦ «σπουδάσματος»). Ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνὸς δὲν ἀναφέρει μὲν συγκεκριμένως τὸν ἀριθμὸν «ἐξήκοντα», ἀναγράφει ὅμως εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ Περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν συγκεκριμένως ἐξήκοντα ἀρετάς, ἃς διακρίνει εἰς ψυχικὰς καὶ εἰς σωματικὰς (PG 95, 85-88).

16. Διοσκορίδης Πεδάνιος, Ἕλληνας ἰατρός καὶ διάσημος φαρμακολόγος, ἐξ Ἀναζάρβου τῆς Κιλικίας (ἐξ οὗ Ἀναζαρβεὺς), ἐζῆσε κατὰ τὸν α' μετὰ Χριστὸν αἰῶνα. Περιφημον εἶναι τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ Περὶ ἱατρικῆς ὕλης, συγγραφὴν περὶ τὸ 77-78. Τὸ ἔργον ἀποτελεῖται ἐκ πέντε βιβλίων. Ὁ Διοσκορίδης ὑπῆρξεν ὁ σπουδαιότερος τῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος ἐν τῷ κλάδῳ τῆς φαρμακολογίας. Ἐκδοσις τοῦ συγγράμματος Περὶ ἱατρικῆς ὕλης: M a x W e l l m a n n, Pedanii Dioscuridis Anazarbei de materia medica libri quinque, τόμος 1ος (βιβλία 1 καὶ 2), Βερολῖνον 1907, τόμος 2ος (βιβλία 3 καὶ 4), Βερολῖνον 1906, τόμος 3ος (βιβλίον 5), Βερολῖνον 1914. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἐκδόσεις τοῦ συγγράμματος, ὡς καὶ μεταφράσεις αὐτοῦ εἰς διαφόρους γλώσσας.

θίας τοῦ αγίου Μύρου, τῆς ποιηθείσης ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἰωάννου Ἱεροσολύμου, ἦτις, ὡς φαίνεται, συνήντησε σφοδρὰν ἀντίδρασιν καὶ ἀρνητικὴν κριτικὴν¹⁷. Αὐτὸς οὗτος ὁ Βουλησμάς ἀναφέρει («σπούδασμα») σελ. 34) ὅτι τὸ ἅγιον Μύρον καθηγιαζέτο ἐν Κωνσταντινουπόλει «ἅπαξ τῶν τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν», τὰ «τριάκοντα» δὲ ἢ «τεσσαράκοντα» ἔτη, ἅτινα διήλθον ἀφ' ἧς εἶχε καθαγιασθῆ ἅγιον Μύρον ἐν Κωνσταντινουπόλει (1759)¹⁸, συμπίπτουν ἀκριβῶς μὲ τὰ ἔτη τῆς πατριαρχείας Νεοφύτου τοῦ Ζ'. Ἄλλωστε, ὡς γνωστόν, ὁ Δωρόθεος Βουλησμάς καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς πατριαρχείας Νεοφύτου τοῦ Ζ' παρέμενεν ἐν Κωνσταντινουπόλει¹⁹.

Ἐκ τοῦ ὡς ἄνω «σπουδάσματος» περὶ αγίου Μύρου δημοσιεύονται κατωτέρω δύο ἀποσπάσματα, ἅτινα ἀπαρτίζουν τὴν Διάταξιν-Ἀκολουθίαν παρασκευῆς καὶ καθαγιασμοῦ τοῦ αγίου Μύρου, ἦτοι α) ἡ παρασκευὴ καὶ ἐψῆσις τοῦ αγίου Μύρου (Μ. Δευτέρα - Μ. Τετάρτη), σελ. 78-90, καὶ β) ὁ καθαγιασμὸς τοῦ αγίου Μύρου (Μ. Πέμπτη), σελ. 95-103.

Ἡ Διάταξις-Ἀκολουθία αὕτη συνετάγη ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Δωροθέου Βουλησμά, ἀσφαλῶς ὅμως ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς σχετικῆς παραδόσεως καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν προκειμένῳ πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸν 17 αἰῶνα. Ἐν τῇ συντάξει ταύτης, ὡς συνάγεται ἐμμέσως ἐκ τοῦ κειμένου, ἐλήφθησαν ἐπίσης ὑπ' ὄψιν:

α) Τὸ σύγγραμμα Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης²⁰ Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων²¹, καὶ δὴ τὰ κεφάλαια 71-78 «περὶ τῆς ἱερᾶς τελετῆς τοῦ αγίου Μύρου».

β) Ἡ «Ἀκολουθία τοῦ αγίου Μύρου» ἐν τῷ ἐντύπῳ Μ. Εὐχολογίῳ²².

γ) Τὸ Εὐχολόγιον τοῦ Γκόαρ²³.

17. Παύλου Μενεβέισογλου, Τὸ ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 81.

18. Ἐπὶ πατριαρχείας Σεραφεῖμ τοῦ Β', τοῦ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως (1757-1761).

19. Ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησμάς παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὰ ἔτη 1770-1775, 1780-1781, 1786-1796, 1797-1808, 1817-1818. Πρβλ. Νικολάου Ζαχαροπούλου, Δωρόθεος Βουλησμάς, Θεσσαλονίκη 1969, σελ. 12-13.

20. Βιβλιογραφία: Ἰωάννου Φουντούλη, Τὸ λειτουργικὸν ἔργον Συμεῶν τοῦ Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1965. Τοῦ αὐτοῦ, Συμεῶν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τὰ λειτουργικὰ συγγράμματα, Θεσσαλονίκη 1968. David Balfour, Ἀγίου Συμεῶν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (1416/17-1429) ἔργα θεολογικά, Θεσσαλονίκη 1981.

21. PG 155, 33-696. Προφανῶς ὁ Δωρόθεος Βουλησμάς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὴν ἐκδοσιν τὴν γενομένην κατὰ τὸ ἔτος 1683 ἐν Ἰασίῳ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου.

22. Εὐχολόγιον τὸ Μέγα, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, Κωνσταντινουπόλις 1803, σελ. 116-118. Ὁ Δωρόθεος Βουλησμάς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὴν ἐκδοσιν ταύτην, ἢ ἐτι πιθανώτερον προγενεστέραν τινὰ ἐκδοσιν τοῦ Μ. Εὐχολογίου.

23. Jacques Gouar, Εὐχολόγιον. Πρώτη ἐκδοσις: Παρίσιοι 1647. Δευτέρα ἐκδοσις: Βενετία 1730. Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ αἱ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσιν.

δ) Ἡ (ἀνέκδοτος) «ἐρμηνεία» «περὶ κατασκευῆς τοῦ ἁγίου Μύρου» τοῦ μητροπολίτου Γάζης Παΐσιου²⁴.

Ἐν τῇ Διατάξει-Ἀκολουθία ταύτῃ καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου ὑπὸ Δωροθέου τοῦ Βουλησιμᾶ περιλαμβάνονται πέντε εὐχαί:

α) Ἡ εὐχή «Εὐχαριστοῦμέν σοι, Δέσποτα Θεέ, Παντοκράτωρ ...», ἥτις ἀναγινώσκεται τὴν Μ. Τετάρτην, εἰς τὸν τόπον ἐψήσεως τοῦ ἁγίου Μύρου. Ἀπαντᾷ εἰς τὸ Ἀλλατιανὸν Εὐχολόγιον²⁵ (Βαρβερινὸς κώδιξ ἑλληνικὸς 390), τοῦ ἰσ' αἰῶνος²³.

β) Αἱ εὐχαί «Ὁ τῆς ἡμετέρας φύσεως Κύριος καὶ λυτρωτὴς ...» καὶ «Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ὕψιστος ...», αἵτινες ἀναγινώσκονται τὴν πρώτην τῆς Μ. Πέμπτης ἐν τῷ ἱερῷ Βήματι κατὰ τὴν ἀπόθεσιν ἐν αὐτῷ τοῦ παρασκευασθέντος ἁγίου Μύρου. Ἀμφότεραι αἱ εὐχαί ἀπαντοῦν εἰς τὸ Ἀλλατιανὸν Εὐχολόγιον²⁷. Εἰς τὴν πρώτην τῶν εὐχῶν τούτων «Ὁ τῆς ἡμετέρας φύσεως ...», ὁ Δωροθέος Βουλησιμᾶς ἐπήνεγκε φραστικὰς ἀλλαγὰς καὶ τροποποιήσεις.

γ) Αἱ εὐχαί «Κύριε τοῦ ἐλέους καὶ πατρὸς τῶν φώτων ...» καὶ «Σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὄλων καὶ βασιλεῖ ...», αἵτινες ἀναγινώσκονται τὴν Μ. Πέμπτην, κατὰ τὸν καθαγιασμὸν τοῦ ἁγίου Μύρου. Ἀμφότεραι αἱ εὐχαί ἀπαντοῦν ἡδὴ εἰς τὸν βαρβερινὸν κώδικα²³ (Βαρβερινὸς κώδιξ ἑλληνικὸς 336), τοῦ 9' αἰῶνος²⁹. Ἀπαντοῦν ἐπίσης εἰς τὸν Συμεῶν Θεσσαλονίκης ὡς «πρώτη» καὶ «δευτέρα» εὐχὴ³⁰ καὶ ἐν τῷ ἐντύπῳ Μ. Εὐχολογίῳ³¹. Ὁ Miguel Arranz προέβη

24. Ἡ «ἐρμηνεία» αὕτη διασώζεται εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 6039 (532) χειρόγραφον τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, σελ. 531-545 (Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς Ἀ ἄ μ π ρ ο υ, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμος 2ος, Cambridge 1900, σελ. 390), τὸ ὅποιον περιλαμβάνει λόγους καὶ ἄλλα κείμενα συγγραφέντα ἢ συλλεγέντα ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Δωροθέου Βουλησιμᾶ «πρὸς ὠφέλειαν τῶν μετερχομένων».

25. Γ κ ὁ α ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 512. Πρβλ. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ῖ σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 58.

26. A n d r é J a c o b, Les euchologues du fonds Barberini grec de la Bibliothèque Vaticane, ἐν Didaskalia 4 (1974) 169-173.

27. Γ κ ὁ α ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 505. Πρβλ. Π. Τ ρ ε μ π ἔ λ α, Μικρὸν Εὐχολόγιον, τόμος 1ος, Ἀθήναι 1950, σελ. 385. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ῖ σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 59-60.

28. Γ κ ὁ α ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 503. Πρβλ. Π. Τ ρ ε μ π ἔ λ α, Μικρὸν Εὐχολόγιον, τόμος 1ος, σελ. 383-384. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ῖ σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 47-49

29. L. S t r i t t m a t t e r, The «Barberinum S. Marci» of Jacques Coar, ἐν Ephemerides Liturgicae 47 (1933) 329-367. A n d r é J a c o b, Les euchologues du fonds Barberini grec de la Bibliothèque Vaticane, ἐν Didaskalia 4 (1974) 154-157.

30. Σ υ μ ε ῶ ν Θ ε σ σ α λ ο ν ῖ κ η ς, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων 73· Ρ G 155, 244-248.

31. Εὐχολόγιον τὸ Μέγα, Κωνσταντινούπολις 1803, σελ. 116-117.

κατὰ τὸ ἔτος 1989 εἰς κριτικὴν ἔκδοσιν τῶν δύο τούτων εὐχῶν «Κύριε τοῦ ἐλέους ...» καὶ «Σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὄλων ...»³².

Τέλος, σημειωτέον, ὅτι τὰ εἰσαγωγικὰ ἐντὸς τοῦ κειμένου ἐν τῇ κατωτέρω δημοσιευομένῃ Διατάξει-Ἀκολουθία ἐτέθησαν ὑφ' ἡμῶν ὑφ' ἡμῶν ἐγράφθησαν ἐπίσης αἱ ὑποσημειώσεις.

* * *

α) Ἡ παρασκευὴ καὶ ἔψησις τοῦ ἁγίου Μύρου (Μ. Δευτέρα-Μ. Τετάρτη).

Τῆς συναγωγῆς οὖν τῶν εὐδόσμων γινομένης εἰδῶν, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων οἰκονόμων καὶ πνευματοφόρων ἡμῶν πατέρων παράδοσιν καὶ διάταξιν, ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν νηστειῶν ἐβδομάδος, διὰ τὴν τῶν δυσθραύστων ἐν τούτοις ἐνίων τομῆν, τρῖψιν τε καὶ ἀνάλυσιν, καὶ ἐμπαρασκεύου λοιπὸν οὐσης ἀπάσης ὡς δέον κατὰ τὴν τῶν Βαῖων ἐβδομάδα, καὶ διακομισθείσης τὸ Σάββατον τοῦ τετραήμερου Λαζάρου καὶ τὴν τῶν Βαῖων Κυριακὴν ἰδίως ἐκάστης διηρημένης, ἐν ᾧ πάντα εἰσὶν ἔτοιμα τόπων, κάμινοι, λέβητες κενοὶ μείζονες καὶ ἐλάσσονες, λαβίδες, λόγχαι καὶ πάντα τὰ τῆς μυρεψικῆς κατασκευῆς ἐπιτήδεια, τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ, μετὰ τὴν τοῦ Ὁρθρου συμπλήρωσιν, ἔρχεται ὁ πατριάρχης ἐκεῖ συμπαρόντος τοῦ κλήρου καὶ «περιβαλλόμενος», κατὰ τὸν ἱερώπατον Θεσσαλονίκης Συμεῶν, «ἐπιτραχήλιον ἱερόν, ὃ δὴ τὴν ἀνωθεν χορηγουμένην χάριν δηλοῖ τοῦ Πνεύματος, καὶ ὡμοφόριον ἱερόν, ὃ τὴν σάρκωσιν ἐμφαίνει Χριστοῦ, εὐλογοῖ τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, καὶ οὕτω προσευχὴ γίνεται, τοῦ Βασιλεῦ οὐράνιου λεγομένου, τοῦ Τρισαγίου, Παναγία Τριάς καὶ Πάτερ ἡμῶν. Ἀναγκαῖον γάρ, φησὶν, εἰς τὰ θεῖα ἔργα, τοῦ Πνεύματος τὴν προσευχὴν εἶναι ἀρχὴν καὶ τὸ Πνεῦμα πρὸ πάντων ἐπικαλεῖσθαι τὸ ἅγιον. Ἐν τῷ Πνεύματι γάρ, Παῦλός φησι, προσευχόμεθα³³. Καὶ τοῦ πατριάρχου εἰπόντος Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία, τὸ Εὐλόγητός εἰ Χριστὲ ὁ Θεὸς τροπᾶριον λέγεται³⁴ καὶ τὸ τῆς μονῆς τροπᾶριον³⁵, τῆς ἡμέρας τὸ τρο-

32 Miguel Arranz, La consécration du saint myron, ἐν *Orientalia Christiana Periodica* 55 (1989) 317-338.

33. Ἐφ. 6, 18 «προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ τῷ Πνεύματι».

34. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων 71· ΡG 155, 240.

35. Προφανῶς τὸ τροπᾶριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου (τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου). Πρβλ. ἁ'Ακολουθίαν τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς καὶ εὐλογίας», τοῦ ἔτους 1912, καθ' ἣν (τὴν Μ. Δευτέραν) ψάλλονται τὰ τροπᾶρια Εὐλογητός εἰ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς (τοῦ ἁγίου Γεωργίου) καὶ Τὴν ἐν πρεσβείαις ἀιοκίμητον Θεοτόκον (Παύλου Μενεβίσου γλου, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 236).

πάριον καὶ τὸ κοντάκιον, Δόξα, "Ὅτε καταβάς, Καὶ νῦν, Τὴν ἐν πρεσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον, καὶ ἀπόλυσις.

Εἶτα ὁ μικρὸς ψάλλεται εὐθὺς Ἀγιασμὸς οὕτως, ὡς ὁ διαληφθεὶς³⁶ φησι³⁷ Γάζης³⁸. Ποιεῖ ὁ πατριάρχης εὐλογητόν, τὸ Τρισάγιον κ.τ.λ., Κύριε ἐλέησον δώδεκα, Δόξα καὶ νῦν, Δεῦτε προσκυνήσωμεν ἐκ τρίτου, τὸν ρμβ' (142) ψαλμὸν Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, τὸ Ἀλληλουῖα, Ἴδου ὁ Νυμφίος, τὸν ν' (50), καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ μικροῦ Ἀγιασμοῦ κατὰ τὸ σύνθησε, ὧν ψαλλομένων θυμιᾷ ὁ πατριάρχης, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ Ἀγιασμοῦ ραντίζει τοὺς λέβητας, τὰς καμίνους καὶ πάντα τὰ τῆς ὑπηρεσίας ἀγγεῖα, ἐγγέων ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν διὰ τὴν ἔψησιν ἐτοιμῶν ἁγιασμὸν. Ἐγγεῖαι δὲ καὶ οἶνον εὐώδη καὶ ἔλαιον, ἐν οἷς μέλλει ἐψηθῆναι τὸ ἅγιον Μύρον ἀγγεῖοις, εὐλογῶν τῇ χειρὶ καὶ λέγων Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν, καὶ «δεικνύς ὅτι αὐτὸς ἄρχει, κατὰ τὸν ἱερώτατον Συμεῶν, τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τοῖς θεοῖς ὑπηρετεῖ»³⁹. Εἰσάγεται δὲ καὶ τὸ

36. Ὁ «διαληφθεὶς» Γάζης Παῖσιος (1610-1678). Μνεῖα τοῦ Γάζης Παῖσιου γίνονται ἐν σελίδι 77 τοῦ «σπουδάσματος» τοῦ ἱερομονάχου Δωροθέου Βουλησμᾶ «περὶ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους Μύρου», ἐνθα σημειοῦνται τὰ ἀκόλουθα: «Εἰσι μὲν οὖν καὶ ἄλλαι, παρὰ τὴν τῶν εὐπνῶων ταύτην εἰδῶν ἔκθεσιν, ἐκθέσεις εἰς Μύρον κατασκευὴν, ὡς ἔστιν ἰδεῖν αὐτάς, ἐν τε τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἡμετέρῳ Βυζολογίῳ καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἰακώβου Γοάρου καὶ τῆ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Γάζης κυρίου Παῖσιου, τοῦ καὶ Λιγαρίδου, ἀπαριθμήσει, καθ' ἣν καὶ ἐν Μοσχοβίᾳ ἐσκευάσθη τὸ Μύρον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος πάσης Ρωσσίας ὑπὸ τῶν δύο τότε παρευρεθέντων ἁγιωτάτων πατριαρχῶν τοῦ τε μακαριωτάτου λέγω κυρίου Παῖσιου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ μακαριωτάτου Μακαρίου τῆς μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας».

37. Ἐν σελίδι 534 τῆς «ἐρμηνείας περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἁγίου Μύρου» τοῦ Γάζης Παῖσιου (χειρόγραφον 6039/532) ὑπάρχει ἡ σημείωσις ἔτι «τινές» (κατὰ τὴν Μ. Δευτέραν) «ψάλλουσιν» «καὶ μικρὸν Ἀγιασμὸν». Ἀσφαλῶς ὁ Δωροθέος Βουλησμᾶς, ἀνκφερόμενος ἐνταῦθα εἰς τὸν Γάζης Παῖσιον, ἔχει ὑπ' ὄψει αὐτοῦ τὴν ἐν λόγῳ σημείωσιν περὶ τοῦ μικροῦ Ἀγιασμοῦ.

38. Ὁ Παῖσιος Λιγαρίδης ἐγεννήθη τὸ 1610 ἐν Χίῳ. Ἐσπούδασεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κολλέγιον τῆς Ρώμης. Κατόπιν πολλῶν ἀμφιταλαντεύσεων μεταξὺ Ὀρθοδόξου καὶ ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐχειροτονήθη τὸ 1652 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Παῖσιου μητροπολίτης Γάζης. Τὸ 1662 μετέβη εἰς Μόσχαν. Παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐν Ρωσσίᾳ. Ἐν τῷ Πηδαλίῳ χαρακτηρίζεται ὡς «σοφὸς ἀνὴρ» (Πηδαλίον, Ἀθῆναι 1957*, σελ. 298). Ἀπέθανε τὸ 1678 εἰς τὸ Κίεβον. Βιβλιογραφία: E m i l e L e g r a n d, Bibliographie Hellénique (du 17ème siècle), τόμος 4ος, Paris 1896, σελ. 8-61. DTC 9, 749-757 (V. Grumel). Κ. Ἀ μ ἄ ν τ ο υ, Παῖσιος Λιγαρίδης, ἐν Ἐπετηρίδι Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 13 (1937) 224-229. Δ. Π ε τ ρ α κ ἄ κ ο υ, Ὁ Γάζης Παῖσιος ὡς κανονολόγος, ἐν Θεολογία 15 (1937) 193-207, 289-322. ΘΗΕ 9, 1060-1061 (Β. Ν. Γ ι α ν ν ὀ π ο υ λ ο ς). Ζ α χ α ρ ῖ α Τ σ ι ρ π α ν ἠ ῆ, Τὸ ἑλληνικὸν κολλέγιον τῆς Ρώμης καὶ οἱ μαθηταὶ του (1576-1700), Θεσσαλονίκη 1980 (Ἀνάλεκτα Βλατάδων 32), σελ. 472-478 (ἀριθμ. 352).

39. Σ υ μ ε ὶ ν Θ ε σ σ α λ ο ν ἰ κ η ς, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων 71· ΡG 155, 240.

λοιπὸν παρὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἐν τοῖς διὰ τὴν τῶν χιλίων ὀκάδων⁴⁰ προπαρασκευασθεῖσι λέβησι τέσσαρσι⁴¹, ὧν ἕκαστον χωρεῖν δεῖ πεντακοσίας ὀκάδας ἰσομέτρως ἐλαίου.

Ἐν τοῖς μὲν τρισὶ βλητέον ἐνὶ ἐκάστῳ, ἐλαίου μὲν ὀκάδες πενήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις. Οἴνου δὲ ἑκατὸν, καὶ ροδόσταγματος εἴκοσιν. Ὁ δὲ τέταρτος μενέτω κενὸς διὰ τὴν μεταγγίσειν.

Παρὰ τοὺς λέβητας τούτους, ἑτέρους δεῖ εἶναι ἐμπαρασκευοῦς κενοὺς δύο, χωροῦντας τὸν μὲν διακοσίας, τὸν δὲ ἑκατὸν ὀκάδας. Ἐτοιμῶν οὖν ὄντων τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς μετὰ τοῦ οἴνου ἐψήσεως, ἐγγχεῖται τῷ μείζονι τούτων παρὰ τοῦ πατριάρχου οἴνος, εὐλογοῦμενος παρ' αὐτοῦ ὡς ἄνωθεν, καὶ ροδόσταγμα καὶ ὕδωρ. Ὡσαύτως εὐλογοῦντος καὶ τάδε τὰ διὰ τὴν πρώτην ἐψησιν ἔτοιμα εὖσομα εἶδη.

Τὰ τῆς πρώτης ἐψήσεως εἶδη ἐκ τῶν ἄνωθεν ἐκτιθέντων⁴²:

4 ¹³ Κρόκου	ὀκάδες	4
5 Ἀμώμου	»	4
8 Βακχάρεως	»	6
9 Ἡδύσμου	»	6

40. Ὁ Δωρόθεος Βουλησμάς τάσσεται κατὰ τοῦ ἔθους «πληθύνσεως» τοῦ ἁγίου Μύρου διὰ προσθήκης ἐλαίου, φρονεῖ δὲ ὅτι ἅγιον Μύρον δέον ὅπως καθαγιάζεται ἢ ἐν ἐκάστῃ ἐπορχίᾳ, παρὰ παντὸς ἱεράρχου, ἢ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ «συνεχέστερον». Ἄλλως, φρονεῖ ὅτι δέον ὅπως καθαγιάζεται (ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ) εἰς μεγάλας ποσότητας τῶν «χιλίων ὀκάδων» ἢ τῶν δύο χιλιάδων («σπουδάσμα») σελ. 25-57).

41. Κατὰ τὸν Δωρόθεον Βουλησμά, πρὸς παρασκευὴν ποσότητος «χιλίων ὀκάδων» ἁγίου Μύρου ἀπαιτοῦνται 6 λέβητες. Ἐσσαρες λέβητες περιεκτικότητος 500 ὀκάδων, εἰς 200 ὀκάδων καὶ εἰς 100 ὀκάδων.

42. Ὁ Δωρόθεος Βουλησμάς ἐν σελίσαι 57-59 τοῦ «σπουδάσματος» ἀριθμεῖ τὰ ἐξήκοντα «εὖσομα εἶδη», ἐξ ὧν παρασκευάζεται τὸ ἅγιον Μύρον. Τὰ εἶδη ταῦτα εἶναι: 1. Μόσχος, 2. Ξυλαλὸς ἢ Ξυλαλὸν (ἐν τῷ «σπουδάσματι» ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν γενικὴν «ξυλαλοῦ» καὶ εἰς τὴν δοτικὴν «ξυλαλῶ»). 3. Μαστίχη, 4. Κρόκος, 5. Ἀμώμον, 6. Σχοινάνθη, 7. Καρποβάλαμον, 8. Βάκχαρις, 9. Ἡδύσμος, 10. Σμύρνα, 11. Στάχυς, 12. Ἄκορον, 13. Κιναμώμου ἄνθος ἢ Κιναμώμον, 14. Νάρκισσος, 15. Ἄκινος, 16. Κύπειρος, 17. Μαλάβαθρον, 18. Ἀλόη, 19. Ρητίνη, 20. Ἀριστολογία, 21. Οἶνος εὐώδης, 22. Ἐλαῖον, 23. Αἰβανός, 24. Λάδανος, 25. Μυροβάλανος, 26. Ἀσπαλάθου ἄνθος, 27. Βρύον, 28. Στυρακέλαιον ἢ Στύραξ, 29. Κάγχρυς, 30. Ἴον, 31. Ἄσσαρον, 32. Κόστος, 33. Τέρμινθος, 34. Σάμφυχος, 35. Ἀγάλλογον, 36. Νάσκαφθον ἢ Ζουρουμπᾶς, 37. Ἴρις, 38. Κρίνον, 39. Βολχὸς ἢ Βόλχος (ἐν τῷ «σπουδάσματι» ἀπαντοῦν ἀμφοτέροι οἱ τύποι), 40. Ναρδόσταχυς, 41. Ὑπερικόν, 42. Κάλαμος εὐώδης, 43. Μυροσφόλλα, 44. Βαλαμῆλαιον, 45. Κῦφι ἢ Μετζουβί, 46. Κάγκραμον, 47. Μάκερ, 48. Ὀποβάλαμον, 49. Δαφνόφυλλα, 50. Ἄμπαρι, 51. Ξυλοβάλαμον, 52. Πέπερι λευκόν, 53. Πέπερι μέλαν, 54. Πέπερι μακρόν, 55. Ζιγγίβερις, 56. Καρδάμωμον, 57. Ἐλένιον, 58. Μελανοκασσία, 59. Ροδόσταγμα, 60. Ρόδα ξηρά.

43. Ὁ ἀριθμὸς ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν σειρὰν ἀριθμήσεως τῶν «εὖσομων εἰδῶν» ὑπὸ Δωροθέου Βουλησμά. Ἴδε προηγουμένην ὑποσημείωσιν.

11	Στάχυος	»	4
14	Ναρκίσσου	»	4
15	Ἀκίνου	»	4
29	Κάγχρου	»	6
32	Κόστου	»	4
34	Σαμφύχου	»	6
43	Μυρσινοφύλλων	»	6
49	Δαφνοφύλλων καὶ Φύλλων βαλσάμου	»	6
			ὀκάδες 60

Καὶ οὕτως ἐμβάλλονται εἰς τὸν ἕτερον ἔτοιμον τῶν 100 ὀκάδων λέβητα, καὶ τὰ λοιπὰ ἐγγέονται τοῦ οἴνου καὶ ροδοστάγματος καὶ ὕδατος, παρὰ τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τεταγμένων. Παρ' ὧν καὶ πῦρ ἐστὶν ἔτοιμον. Ὁ πρῶτος λαβῶν ὁ πατριάρχης, κατὰ τὸν ἱερὸν Συμεῶν, ὑπανάπτει⁴⁴ ὑπὸ τοῦς λέβητας, «ὡς τῷ τοῦ Πνεύματος ἐξυπηρετῶν μυστηρίῳ»⁴⁵. εἶτα ποιεῖ ἀπόλυσιν καὶ ἀπέρχεται εἰς τὰ ἴδια μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἐπειτα οἱ εἰς τοῦτο τεταγμένοι ἐξάπτουσιν ὑπὸ τὰς καμίνους τῶν λεβήτων τὴν πυράν, ὅσον ἱκανή ἐστὶ πρὸς τὴν τοῦ ἐλαίου σὺν τῷ οἴνῳ καὶ τὴν μετὰ τοῦ οἴνου τῶν διαφόρων εἰδῶν εὐπνῶν ἐψησιν, ἥτις παρ' «εὐλαβοῦς» φησί⁴⁶ τινος γίνεται ἱερέως⁴⁷ «τὴν ἐπιστήμην εἰδότης, μετὰ πολλῆς ὄτι προσοχῆς». Δεῖ δὲ γίνεσθαι καὶ ἀνάγνωσιν τοῦ ἀγίου καὶ ἱεροῦ Εὐαγγελίου παρ' εὐλαβῶν ἱερέων μετὰ ἐπιτραχηλίου καὶ φαινολίου, ἐφ' ὅλου τοῦ καιροῦ τῆς τοῦ ἀγίου Μύρου ἐψήσεως, ἄχρι δηλαδὴ τῆς Τετράδος.

44. Ὁ Δωρόθεος Βουλγαρῶν, περὶ τὸ 1800, οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τοῦ ἔθους, καθ' ὃ, διὰ τὴν ἀφῆν καὶ συντήρησιν τῆς πυρᾶς κάτωθι τῶν λεβήτων ἐψήσεως τοῦ ἀγίου Μύρου, χρησιμοποιοῦνται πεπαλαιωμένοι ἱεραὶ εἰκόνες, προσφερόμεναι ὑπὸ εὐσεβῶν χριστιανῶν. Ἐὐθὺς τοῦτο καταγράφεται ἐπισήμως τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1912, εἰς τὴν δευτέραν ἐκδοσὶν τῆς διατάξεως καθαγιασμοῦ τοῦ ἀγίου Μύρου, τὴν γενομένην «ἀξιόσει» τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', «ἀνευ συνοδικῆς ἐγκρίσεως» (περὶ τῶν δύο τούτων ἐκδόσεων τοῦ ἔτους 1912 ἴδε Π α Ὑ λ ο υ Μ ε ν ε β ἱ σ ο γ λ ο υ, Ἐὐθὺς ἀγιον Μύρον, σελ. 115-116), ἐν σελίδι 9: «Μετὰ τοῦτο ὁ πατριάρχης κρατῶν ἀνημμένην λαμπάδα ἄπτει τὰ ὑφ' ἑκαστον λέβητα τεθειμένα τεμάχια παλαιῶν ἀγίων εἰκόνων μετὰ φρυγάνων μεμιγμένα» (Αὐτόθι, σελ. 237, ὑποσημ. 2). Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ λέξει καὶ εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἐτῶν 1951 καὶ 1960 (Αὐτόθι, σελ. 119 καὶ 247). Σημειωτέον, ὅτι τοῦλάχιστον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, πρὸ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἱερῶν τούτων εἰκόνων γίνεται ἐπιμελής ἐλεγχος ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐξ εἰδικῶν πρὸς περίσσωσιν καὶ φύλαξιν ἱερῶν εἰκόνων ἔχουσῶν τυχὸν ἱστορικὴν, καλλιτεχνικὴν ἢ ἄλλην τινὰ ἀξίαν.

45. Σ υ μ ε ὶ ὦ ν Θ ε σ σ α λ ο ν ἱ κ η ς, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 71· ΡΓ 155, 240.

46. Σ υ μ ε ὶ ὦ ν Θ ε σ σ α λ ο ν ἱ κ η ς, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 71· ΡΓ 155, 240.

47. Ὁ Συμεῶν Θεσσαλονίκης δὲν ποιεῖται μνεῖαν «ιερέως», ἀπλῶς ἀναφέρει ὅτι «τὸ ἔλαιον ἐκεῖνο τοῦ μύρου ἐψέεται παρὰ τινος εὐλαβοῦς, τὴν ἐπιστήμην εἰδότης».

Μετὰ δὲ τὸ ἐψήθῃναι τὰ εἰς τὸν οἶνον ἄνωθεν ἐμβληθέντα εἶδη, εἰς ὅσον ὁ μαῖστωρ⁴⁸ ἐπικρίνει καιρόν, πρὸς τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν τῶν ἐμβληθέντων εἰδῶν, σβέννυται ἢ κάμινος καὶ τοῦ ἔργου μικρὸν χλιανθέντος καὶ σακχισθέντος, ἐμβάλλεται ὁ ἀρωματικὸς ἤδη οἶνος ἀναλόγως τοῖς τρισὶ μετὰ τοῦ βράζοντος ἐλαίου καὶ οἴνου μεγάλοις λέβησιν, ὅτε ἐπικλινοῦσης ἡμέρας ὁ πατριάρχης ἐλεύσεται.

Πρὸς ἐσπέραν οὖν ἐλθόντος πάλιν τοῦ πατριάρχου μετὰ τῶν σὺν αὐτῶ καὶ ἱερὸν ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον περιβαλλομένου καὶ τὸν ἐν Τριάδι ὑμνούμενον Θεὸν εὐλογῆσαντος, ὡς ἄνωθεν, φέρουσιν αὐτῶ τὸν εἰς τρία μερισθέντα ἀρωματικὸν οἶνον καὶ συναντιλαμβανόντων αὐτῶ τῶν σὺν αὐτῶ, ἐγχείει τοῖς τρισὶ λέβησιν ἐπιλέγων Βίς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν. Εἶτα φέρουσιν αὐτῶ τάδε τῆς δευτέρας ἐψήσεως εἶδη:

6 Σχοινάνθης	ἡκάδες	6
12 Ἀκόρου	»	4
17 Μαλαβάθρου	»	4
26 Ἀσπαλάθου ἄνθος	»	4
30 Ἰου	»	6
38 Κρίνου	»	4
40 Ναρδοστάχυος	»	4
51 Ξυλοβαλάμου	»	6
57 Ἐλενίου	»	4
41 Ὑπερικοῦ	»	6
20 Ἀριστολοχίας	»	4
55 Ζιγγιβέρεως	»	4
60 Ρόδων ξηρῶν	»	4
	ἡκάδες	60

Καὶ εὐλογῆσαντος αὐτά, ἐμβάλλονται καθὰ καὶ τὰ τῆς πρώτης ἐψήσεως εἰς τὸν λέβητα, καὶ οὕτως ἀπέρχεται εἰς τὰ ὕδια.

Ἡ ποσότης δὲ ἐν μιᾷ ἐκάστη τῶν ἐψήσεων, τοῦ μὲν οἴνου πέντε πρὸς

48. Περὶ τὸ 1800, ὅτε γράφει ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησμάς, τὸ ὄφρϊκιον τοῦ «μυρεψοῦ» εἶναι εἰσέτι ἄγνωστον ἐν τῷ Οἴκουμενικῷ Πατριαρχείῳ. Πρῶτος «μυρεψός» ἐχειροθετήθη πιθανῶς τὸ ἔτος 1833 ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίου τοῦ Α' (Θεοδώρου Ἀριστοκλέους, Αἰ ἐλάσσονες συγγραφαὶ τοῦ ἀπὸ Συναίου αἰοδιμου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίου τοῦ Α', τοῦ Βυζαντίου, Κωνσταντινουπόλις 1866, σελ. 322. Παύλου Μενεβέσιογλου, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 83). Τὸ ὄφρϊκιον ὕμωσ τοῦ «μυρεψοῦ» ὡς μόνιμον ἐκκλησιαστικὸν ὄφρϊκιον ἐθεσπίσθη τὸ ἔτος 1894 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Η', 1891-1894 (Παύλου Μενεβέσιογλου, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 96, ὑποσημ. 2).

ταῖς ἑβδομήκοντα εἴη ὀκάσι, τοῦ ροδοστάγματος δὲ πέντε πρὸς ταῖς εἴκοσι, καὶ τοῦ ὕδατος ὡσαύτως.

Μετὰ οὖν τὸ ἐψηθῆναι ὡς δεῖ καὶ τὰ τῆς δευτέρας ἐψήσεως; σακκίζονται, ὡς καὶ πρότερον, ἐν τῷ ἄλλῳ κενῷ λέβητι, καὶ μερίζεται εἰς τρία ὁ ἀρωματικὸς ἤδη οἶνος, καὶ τοῖς τρισὶν ἐντίθεται μεγάλοις λέβησιν, ὅτε ὁ πατριάρχης ἐπανελεύσεται.

Προσεκτέον δὲ αἰεὶ τὸ ἐν αὐτοῖς τοῖς μεγάλοις λέβησιν ἔλαιον ἐπάνωθεν εἶναι τοῦ οἴνου πυγμὴν μίαν.

Τὸν δὲ ἐπιστατοῦντα γρηγορεῖν αἰεὶ δεῖ καὶ ἀγρυπνεῖν, καὶ κατὰ διαδοχὴν ἐτέρους νηφαλοὺς ἄνδρας ἐγκαθιστᾶν, κινουντας καὶ διαταράσσοντας τὸ ἔργον στροφηδόν, ταῖς ἐπ' αὐτὸ ἡτοιμασμέναις λαβίσιν ἢ λόγχαις, καὶ ἀσχαρδαμικτὶ ἀτενίζοντας τῷ κοχλασμῷ, ἵνα μὴ τοῦ ἐν τοῖς λέβησι σημείου ἀθεάτου γεγονότος ὑπεραναβράση τὸ ἔργον, καὶ ἐκχυθὲν πάντας σὺν τῷ ἐπιστάτῃ κατακαύσῃ. Ἄλλὰ τοὺς ταῖς καμίνοις ὑπηρετοῦντας παραγγέλλειν δεῖ ὑπερφλεγόμενας δροσιζεῖν μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, καὶ τὸ ἔργον ὑπεραναβαῖνον μετὰ χλιαροῦ ταπεινοῦν, καὶ οὕτως ὀφείλει ἐψεῖσθαι τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ καὶ τετάρτῃ ἡμέρᾳ.

Τῇ δὲ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ, πάλιν μετὰ τὴν τοῦ Ὁρθρου συμπλήρωσιν, ἔρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ ἐπιτραχήλιον ἀμφιεννύς ἱερὸν καὶ ὠμοφόριον, ποιεῖ εὐλογητὸν μετὰ θυμιάματος, λέγων τὸ Βασιλεῦ οὐράνιε, λεγομένου δὲ τοῦ Τρισαγίου καὶ τῶν τροπαρίων, ὡς ἄνωθεν, θυμιᾶ κύκλω τοὺς λέβητας σταυροειδῶς. Εἶτα τοῦ τριμερισθέντος τῆς δευτέρας ἐψήσεως ἀρωματικοῦ οἴνου κομισθέντος, ποιεῖ ὡσπερ καὶ ἐν τῷ τῆς πρώτης. Ἐπειτα φέρουσιν αὐτῷ κεκοπανισμένα καὶ τετριμμένα ὡς ἄλευρον τάδε τῆς τρίτης ἐψήσεως εἶδη:

42 Καλάμου εὐώδους ⁴⁹	ὀκάδες	4
7 Καρποβαλάμου	»	2
13 Κινναμώμου ἄνθος ἢ Κιννάμωμον	»	6
16 Κυπεύρου	»	6
25 Μυροβαλάνου	»	4
31 Ἀσσάρου	»	4
33 Τερμίνθου	»	4
37 Ἴρεως	»	2
52 Πεπέρεως λευκοῦ	»	4
53 Πεπέρεως μέλανος	»	8
54 Πεπέρεως μακροῦ	»	4

49. Ὁ «κάλαμος εὐώδης» ἀναγράφεται καὶ εἰς τὸν κατάλογον «εἰδῶν» τῆς τετάρτης ἐψήσεως.

56 Καρδαμώμου	»	4
36 Νασκάφθου ἢ Ζουρουμπᾶ	»	4
58 Μελανοκασσίας	»	2
35 Ἀγαλλόχου	»	2
	ὀκάδες	60

Ἦν τριμερισθέντων, εὐλογεῖ ὁ πατριάρχης καὶ ἐμβάλλει συναντιλαμβανόμενος τοῖς τρισὶ μεγάλοις ἀμέσως λέβησιν, ἐπιλέγων εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν. Ἐμβάλλεται δὲ καὶ οἶνος εὐώδης αὐτοῖς, ὅσος ἦν ἕτοιμος διὰ τὴν τρίτην ἔψησιν, ὡς καὶ ἄνωθεν μεθ' ὕδατος καὶ ροδοστάγματος, πλὴν χλιαροῦ. Μετὰ τοῦτο, ἐκτενῆ τοῦ διακόνου ποιησαμένου, ποιεῖ ὁ πατριάρχης ἀπόλυσιν, καὶ ἀπέρχεται, μόνων μενόντων ἐκεῖσε τῶν εἰς τοῦτο ἐπιτεταγμένων τὸ ἔργον. Κεῖται δὲ καὶ αὕτη ἡ ἔψησις εἰς τὴν τοῦ μαῖστορος κατὰ τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν τοῦ ἐλαίου ἐπίκρισιν.

Χρῆ δὲ κινεῖν συνεχῶς καὶ ταράσσειν τὸ ἔλαιον καὶ τὰ εἶδη, ἵνα μὴ τοῦ τῶν λεβήτων πυθμένος κολλητικῶς ἐπιλάβωνται καὶ τὸ ἔργον μετὰ μεγάλης τῶν περιστώτων ζημίας καταστραφῆ. Μετὰ οὖν τὸ ἐψηθῆναι καὶ χλιανθῆναι, εἰς τὸν κενὸν τε καὶ καινὸν τέταρτον μέγαν λέβητα, ὁ πρῶτος σακκίζεται λέβης, εἶτα ὁ δεύτερος ἐν τῷ πρώτῳ, καὶ ὁ τρίτος ἐν τῷ δευτέρῳ. Ἐγχοπον μὲν τὸ ἔργον, καθαρώτερον δὲ ἀποβαίνει.

Τῇ δὲ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τετάρτῃ, πάλιν μετὰ τὴν τοῦ Ὁρθρου τελείωσιν, ὁ πατριάρχης ἐκεῖ παραγίνεται, καὶ ἱερὸν φορέσας ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον, ποιεῖ ὡς ἄνωθεν, εἶτα προσφέρουσιν αὐτῷ, εἰς λεπτότητα τετριμμένα ἀλεύρου ἢ λελυμένα μετὰ ροδοστάγματος τάδε τῆς τετάρτης ἐψήσεως εἶδη:

42 Καλάμου εὐώδους ⁵⁰	ὀκάδες	4
48 Ὀποβαλσάμου	»	2
47 Μάκερος	»	2
45 Κύφews ἢ Μετζουβι	»	2
46 Καγκάμου	»	2
39 Βολχοῦ	»	4
28 Στυρακελαίου ἢ Στύρακος	»	4
27 Βρύου	»	4
24 Λαδάνου	»	8
23 Λιβάνου	»	8
19 Ρητίνης	»	4
18 Ἀλόης	»	4

50. Ὁ «κάλαμος εὐώδης» ἀναγράφεται καὶ εἰς τὸν κατάλογον «εἰδῶν» τῆς τρίτης ἐψήσεως.

3 Μαστίχης	»	6
10 Σμύρνης	»	6
(μέλι λευκόν) ⁵¹		
	οκάδες	<u>60</u>

Καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἰσάγει συναντιλαμβανόμενος τῷ δευτέρῳ λέβητι μετὰ τοῦ ἀναλόγου οἴνου καὶ ροδοστάγματος καὶ ὕδατος, σὺν οἷς καὶ ἔλαιον ἐγχεῖται ὅσον κρινεῖ ὁ μαῖστωρ. Ἐῖτα ἐκτενής ὡς ἄνωθεν, καὶ ἀπόλυσις.

Μετὰ οὖν τὸ ἐψηθῆναι καὶ ταῦτα ἐν τῷ δευτέρῳ, ἦτοι μικροτέρῳ λέβητι, καὶ χλιανθῆναι καὶ εἰς τρία μερισθῆναι, πρὸς ἐσπέραν ἐρχόμενος ὁ πατριάρχης καὶ ἐπιτραχήλιον αὔθις ἱερὸν καὶ ὠμοφόριον περιβαλλόμενος καὶ εὐλογήσας τὸν Θεόν, ὡς ἄνωθεν, μετὰ θυμιάματος, τοῦ Τρισαγίου πληρωθέντος καὶ τοῦ Ἐλέησον ἡμᾶς, Δόξα, Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, Καὶ νῦν, Τῆς εὐσπλαγχνίας τὴν πύλην, πρῶτον μὲν αὐτὰ τὰ τριμερισθέντα κατὰ τὰ ἄνωθεν διαληφθέντα, τοῖς τρισὶν ἐπιβοηθούμενος ἐγχεῖ λέβησι, μετὰ δὲ τοῦτο τὰ μετὰ καλοῦ ροδοστάγματος προλελυμένα καλῶς εἶδη ταδε:

1 Μόσχου	δράμια 247,5
50 Ἀμπάρεως	» <u>247,5</u>
	δράμια 495 = οκάδες 1 καὶ δράμια 95
44 Βαλσαμελαίου	» 4
2 Ξυλαλοῦ	» <u>4</u>
	οκάδες 9 καὶ δράμια 95

Λαβῶν καὶ εὐλογήσας, ἐγχεῖ ὡσαύτως τοῖς τρισὶν ἐπιλέγων εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν. Καὶ ἀνακινεῖ ταῦτα ταράσσω μετὰ τῆς συνήθους λαβίδος· εἶτα λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην.

Ἐὐχὴ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐὐχαριστοῦμέν σοι, Δέσποτα Θεέ⁵², Παντοκράτορ, Πάτερ⁵³ αἰώνιε καὶ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ⁵⁴ μονογενές, ἀπαύγασμα τοῦ Πατρὸς καὶ Πνεῦμα ἅγιον, ἐκπορευτὸν ἐκ Πατρὸς⁵⁵ καὶ ἐν Υἱῷ διαμένον, τὸ καὶ⁵⁶ τὰ πάντα τελειοποιοῦν καὶ ἀγιάζον, τρισυπόστατε μονάς, φύσις ἀδια-

51. Τὸ λευκὸν μέλι προσετέθη προφανῶς εἰς τὸν κατάλογον ἐκ τῶν ὑστέρων. Μνεία τούτου δὲν γίνεται οὔτε ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐξήκοντα «ειδῶν», οὔτε ἐν ἄλλοις σημείοις τοῦ «σπουδάσματος».

52. Ἡ εὐχὴ ἐκ τοῦ Ἀλλατιανοῦ Εὐχολογίου (Γ κ ό ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 512).

53. Τὸ «πάτερ» δὲν ὑπάρχει ἐν Γ κ ό ρ.

54. Τὸ «υἱέ» δὲν ὑπάρχει ἐν Γ κ ό ρ.

55. Ἐν Γ κ ό ρ «ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον».

56. Τὸ «καὶ» δὲν ὑπάρχει ἐν Γ κ ό ρ.

ρετε, ὅτι κατηξίωσας ἡμᾶς τελειῶσαι τὸ ἔργον τοῦτο, εἰς ἁγιασμὸν καὶ χρῆσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ χρισμένων⁵⁷, πρεσβείαις τῆς ὑπερενδόξου Θεοτόκου, τῶν ἀύλων σου καὶ νοερῶν⁵⁸ λειτουργῶν, τῶν ἁγίων ἐνδόξων⁵⁹ καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων, ἀμήν.

Εἶτα ἄρχεται, ὡς τινες σημειοῦσιν⁶⁰, ὁ μαῖστωρ τοῦ ἁγίου Μύρου, ἐμμελεῖ καὶ διατόρω φωνῆ, εἰς ἐπήκοον πάντων διατρανοῦν τὸ Ἐστεφανώθης ἔργον, ἥδη ἐτελειώθης, καὶ τοῦ λαοῦ ἀντάδοντος τὸ αὐτό, πάλιν ὁ μαῖστωρ λέγει τὸ Ἐτελειώθης ἥδη πρεσβείαις τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Καὶ τῆς εὐφημίας ἥδη γενομένης καὶ ἀπολύσεως, πάντες ἐπὶ τὰ οἰκεῖα ἀπαίρουσιν. Ἀπέρχεται δὲ καὶ ὁ πατριάρχης ραντίσας πρῶτον δι' ἀγιάσματος⁶¹ καὶ εὐλογήσας τὰ μυροδοχεῖα· ἃ μετὰ τὸ χλιανθῆναι τὸ Μύρον καὶ καταβιβασθῆναι ἀπὸ τῶν καμίνων ὑπὸ τῶν τεταγμένων, πληροῦνται ὑπ' αὐτῶν καὶ μένουσιν οὕτως ἐκεῖσε μέχρι τῆς αὔριον, ἥτοι τῆς Μεγάλης Πέμπτης.

Κομίζειν δ' ἐκ τοῦ οὕτως ἐψηθέντος Μύρου ἐπιτρέπειν εἰς τὴν πατριαρχικὴν κέλλην, ἱατρείας χάριν, ὡς ὁ Γκόαρ σημειοῖ⁶², τῶν ἐπιτρεπόντων ἂν εἶη συκομίζειν καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ μωσαϊκοῦ Μύρου τοῦ Θεοῦ ἀπειλὰς καὶ ἀράς⁶³.

Ἡ τοῦ Μύρου δὲ δοκιμὴ, εἰ ἔτοιμόν ἐστι καὶ τέλειον, γίνεται οὕτω. Βαμβάκιόν τις ἐπὶ τινος ἄκρου λύγου ἐλίξας, ἐμβαλλέτω τῷ τῶν λεβήτων πυθμένι, εἶτα μετὰ βραχὺ ἐκβαλὼν, τῷ ἡμένῳ ἐγγισάτω κηρῷ. Ὁ εἰ μὲν αὐτίκα ἀνάψῃ, τέλειον τὸ ἔργον ἐστίν, εἰ δὲ οὐ, οἶνος ἔτι καὶ ὕδωρ ἔνεστι τῷ πυθμένι, καὶ ἑασάτω, ἕως οὗ τελείως ἐκλείψει, συνεχῶς ἀναδεύων, καὶ πολλάκις ἀπόπειραν διὰ τοῦ λύγου ποιούμενος, εἰ τελείως ἐξήτμηται. Τότε γὰρ τέλειον.

57. Ἐν Γ κ ὁ α ρ «εἰς ἁγιασμὸν καὶ καύχημα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν».

58. Τὸ «καὶ νοερῶν» δὲν ὑπάρχει ἐν Γ κ ὁ α ρ.

59. Τὸ «ἐνδόξων» δὲν ὑπάρχει ἐν Γ κ ὁ α ρ.

60. Ἐν τῷ Ἀλλατιανῷ Εὐχολογίῳ (Γ κ ὁ α ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 512): «Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, ἄρχεται ὁ μαῖστωρ τοῦ ἁγίου Μύρου, ἐμμελεῖ καὶ διατορίῳ φωνῆ, εἰς ἐπήκοον πάντων, διατρανοῦν τὸ Ἐστεφανώθης ἔργον ἥδη ἐτελειώθης, καὶ τοῦ λαοῦ ἀντάδοντος τὸ αὐτό, πάλιν ὁ μαῖστωρ λέγει Διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ὁ λαὸς Ἐστεφανώθης ἔργον ἥδη ἐτελειώθης. Καὶ τῆς εὐφημίας γενομένης, καὶ γενομένης ἀπολύσεως, πάντες ἐπὶ τὰ οἰκεῖα ἀπαίρουσιν».

61. Προφανῶς ἐκ τοῦ ἁγιασμοῦ τοῦ τελεσθέντος κατὰ τὴν Μ. Δευτέραν.

62. «Ἀγγεῖόν ἐστιν ὅπερ οὐχ ἀγιάζεται ἀλλὰ τηρεῖται εἰς ἱατρικὴν χρῆσιν» (Γ κ ὁ α ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 508). «Ἀναβιβάζουσι δὲ καὶ εἰς πατριαρχικὸν κέλλιον, εἰσβάλλουσι εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ὅπερ οὐχ ἀγιάζεται, ἀλλὰ τηρεῖται εἰς ἱατρικὴν χρῆσιν, ὅπερ ὀνομάζεται νάρδον» (Αὐτόθι, σελ. 510). Τὸ αὐτὸ σημειοῦται καὶ εἰς τὴν Διάταξιν Ἀκολουθίαν ἐκ χειρογράφου τοῦ ιζ' αἰῶνος: «Ἀναβιβάζουσι δὲ καὶ εἰς πατριαρχικὸν κέλλιον εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ὅπερ οὐχ ἀγιάζεται, ἀλλὰ τηρεῖται εἰς ἱατρικὴν χρῆσιν, ὅπερ ὀνομάζεται νάρδον» (Π α ὑ λ ο υ Μ ε ν ε β ἰ σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 76).

63. Ἐξ. 30, 33.

β) Ὁ καθαγιασμός τοῦ ἁγίου Μύρου (Μ. Πέμπτη).

Διὸ δὴ τῇ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Πέμπτη, ἐνδύεται πρὸ τῆς λειτουργίας ὁ πατριάρχης πᾶσαν τὴν ἱεραρχικὴν στολήν, καὶ οἱ λοιποὶ ὡσαύτως ἐνδύονται ἀρχιερεῖς τε καὶ ἱερεῖς καὶ διάκονοι, καὶ ἔρχονται μετὰ λιτῆς καὶ φώτων, ἔνθα τὸ Μύρον ταῖς μυροθήκαις τέθειται, καὶ ποιήσαντος τοῦ πατριάρχου, ὡς ἔθος, εὐλογητὸν μετὰ θυμιάματος, καὶ εἰπόντων τῶν παρεστώτων, μετὰ τὸ Βασιλεῦ οὐράνιε, τὸ Τρισάγιον, καὶ τὸ ἀπολυτίκιον καὶ κοντάκιον, ἐκτενοῦς ἐκεῖσε γενομένης, αἴρουσιν εὐτάκτως οἱ ἱερεῖς τὰς μετὰ τοῦ Μύρου μυροθήκας κεκαλυμμένας, ὅ τε πατριάρχης αἶρει μικρὸν ἀλάβαστρον καὶ οἱ λοιποὶ, προπορευομένων διακόνων μετὰ θυμιατῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὀψικευόντων ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὸ Μύρον καὶ τὸν ἱεράρχην «ιδυκαλίδεκα πτέρυξιν», ὡς ὁ ἱερομάρτυς φησὶ Διονύσιος⁶⁴, ἦτοι ριπιδίους, ὡς ἐξηγεῖ Συμεῶν⁶⁵, «περικεκαλυμμένον ἔχοντα τὸ θεῖον μύρον καὶ τὴν παναγεστάτην ἐπ' αὐτῷ τελείωσιν ἱερουργοῦντα»⁶⁶. Εἰκονίζουσι γάρ, φησὶ Συμεῶν τῷ Διονυσίῳ ἐπόμενος, «ταῦτα τὰς θείας ἀγγελικὰς δυνάμεις, καὶ τὸ νοερὸν αὐτῶν καὶ ἀσώματον· ἐπεὶ καὶ τὰ Σεραφίμ ἐν πτέρυξι καὶ τὰ Χερουβίμ τοῖς προφήταις ἐωράθη· καὶ ὡσπερ ἐκεῖνα συστέλλεται τὴν χάριν δεχόμενα, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν τοῦτο, καὶ διὰ τῶν εἰρημένων πτερυγῶν δεῖκνυμεν· καὶ ὡσπερ ἐν τῇ σκηνῇ ὑπεράνω τῆς κιβωτοῦ τῆς σκιώδους ἐκείνης, Χερουβίμ ἦν τορευτά τε καὶ γλυπτά, ταῖς πτέρυξι ταῖς οἰκείαις αὐτὴν εἰς τιμὴν συγκαλύπτοντα, ὡς ἐντὸς τὰ θεῖα ἐν ταῖς πλαξὶ ταῖς λιθίναις ἔχουσαν λόγια, οὕτω καὶ ὑπεράνω τοῦ μύρου καὶ τῶν ἁγίων ταῦτα, καὶ ἔτι τῆς ἱερᾶς Τραπεζῆς εἰσὶν, ὡς τὰ ὑψηλότερα κεκτημένων τούτων, καὶ μᾶλλον ἀντὶ τῆς σκιᾶς τὴν ἀλήθειαν»⁶⁷. Καὶ οὕτω ψάλλοντες ἅπαντες καὶ ἀναβοῶντες, ὡς ἄλλιν φησὶ Διονύσιος, «ἀγιωτάτη φωνῇ τὸ ἱερὸν τῆς τῶν Θεολήπτων προφητῶν ἐπιπνοίας μελώδημα»⁶⁸, ἦτοι τὸ ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος τρισάγιον τῶν ἀγγέλων ἢ τὸ Ἀλληλούϊα, εἰσέρχονται εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, καὶ τιθέασιν τὸ Μύρον εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ ἐτοιμασθεισῇ τραπέζῃ (ἀλλ' ἔστι τόπος τοιαύτην ἐτοιμάζεσθαι τράπεζαν) ἐξ ἀριστερῶν τῆς ἁγίας Τραπεζῆς. Εἶτα, εἰπόντος τοῦ ἀρχidiaκό-

64. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 4,3· PG 3, 477.

65. Συμεῶν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων 72· PG 155, 241.

66. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 4,3· PG 3, 477.

67. Συμεῶν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων 72· PG 155, 241.

68. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 4,2· PG 3, 473.

νου Πρόσχωμεν, λέγει ὁ ἕτερος διάκονος τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, ὁ δὲ πατριάρχης λέγει τὴν παροῦσαν εὐχὴν.

‘Ὁ τῆς ἡμετέρας φύσεως Κύριος καὶ λυτρωτής⁶⁹, ὁ αἴρων καὶ καθαίρων τοῦ κόσμου τὰς ἁμαρτίας, ὁ οὐράνιος καὶ λογικὸς ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, Δέσποτα Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν τῷ ἱερῷ ὑπερφῶ τὸ ἀληθὲς καὶ σωτήριον Πάσχα τοὺς ἱερούς σου μαθητὰς καὶ ἀποστόλους μυσταγωγήσας, καὶ τοῦ τιμίου σου σώματος καὶ ζωηρῦτου σου αἵματος αὐτοὺς ἀπογεύσας, καὶ τοῦτο διηνεκῶς ἄχρι τῆς σῆς πάλιν ἐπανελεύσεως ποιεῖν ἐπιτάξας, καὶ ἐκουσίως δούς σεαυτὸν εἰς θυσίαν διὰ τὴν τοῦ σύμπαντος κόσμου σωτηρίαν καὶ τῷ οὐρανίῳ σου Πατρὶ καταλλάξας ἡμᾶς ἐχθροὺς ὄντας, καὶ τὴν εἰρήνην σου πρὸ τοῦ παθεῖν καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν χαρισάμενος ἅπασιν, ὡς διὰ τοῦ κάρφους τῆς ἐλαίας τῆς τοῦ Νῶε περιστερᾶς αὐτὴν προεμήνυσας, ὁ καὶ διὰ τοῦ καρποῦ τῶν ἐλαιῶν αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν εὐδόσμων εἰδῶν Μύρον εὐδοκήσας σκευάζειν ἡμᾶς, εἰς ἐπικουρίαν τῆς διατηρήσεως τῆς παρὰ σοῦ δοθείσης ἡμῖν εἰρήνης καὶ πασῶν τῶν ἐπιδαψιλευομένων αὐτῷ πλουσίαν σου δωρεῶν, αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τὸ Μύρον τοῦτο, ἀνάδειξον αὐτὸ σύμβολον τῆς μετὰ τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς διαλλαγῆς ἡμῶν καὶ εἰρήνης, τοῦ μὴ ἐπάξει ὡς ἐπὶ Νῶε ποτέ, διὰ τῆς ὁμοίας ἡμῶν ἁμαρτίας, κατακλυσμόν, ἀγίασον αὐτὸ τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καὶ ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὥστε γενέσθαι αὐτὸ χρῖσμα ἀφθαρσίας, ὄπλον δικαιοσύνης, ἀνακαινισμόν ψυχῆς καὶ σώματος, πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας ἀποτρόπαιον καὶ ἀπαλλαγὴν παντὸς κακοῦ. Σὺν γὰρ ἐστὶ τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν ἡμᾶς, ὦ δι’ ἡμᾶς κενούμενον Μύρον⁷⁰, καὶ εὐωδίας πνευματικῆς πληροῦν ἅπαντας, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

‘Ὁ διάκονος· Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

‘Ὁ πατριάρχης· ‘Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ὑψιστος⁷¹, ὁ ὑπὸ πάσης τῆς κτίσεως προσκυνούμενος, ἡ τῆς σοφίας πηγὴ καὶ τῆς ἀγαθότητος ἄβυσσος, τὸ τῆς εὐσπλαγγνίας ἀπεριόριστον πέλαγος, αὐτὸς φιλόανθρωπε Δέσποτα, ὁ τῶν αἰωνίων καὶ θαυμασίων Θεός, ὃν οὐδεὶς ἐννοῶν ἰσχύει καταλαβέσθαι, ἐπίβλεψον καὶ εἰσάκουσον ἡμῶν τῶν δούλων σου. Σὲ ἱκετεύομεν καὶ σὲ παρακαλοῦ-

69. Ἡ εὐχὴ ἐκ τοῦ Ἀλλατιανοῦ Εὐχολογίου (Γ κ ό ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 505). Εἰς τὸ κείμενον τῆς εὐχῆς ταύτης ὁ Δωρόθεος Βουλησμᾶς ἐπήνεγκε φραστικὰς ἀλλαγὰς καὶ τροποποιήσεις.

70. Πρβλ. Θεοτοκίον ἐν τῷ Ὁρθρῳ τῆς 1ης Ἰουνίου: «Μύρον κενούμενον ἡμῖν, Θεοτόκε τὸν Χριστὸν κυφοροῦσα, εὐωδίας κόσμον...» (Μηναιὸν Ἰουνίου, ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1972, σελ. 8).

71. Ἡ εὐχὴ ἐκ τοῦ Ἀλλατιανοῦ Εὐχολογίου (Γ κ ό ρ, Εὐχολόγιον, σελ. 505).

μεν και θερμῶς σου⁷² δεόμεθα, ἵνα καταπέμψης⁷³ τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα και ἀγίασης⁷⁴ τὸ Μύρον τοῦτο, και ποιήσης⁷⁵ αὐτὸ Μύρον ἀγαλλιάσεως Πνεύματος ἁγίου, Μύρον ἀναγεννήσεως, χρῆσμα ἁγιασμοῦ, ἔνδυμα βασιλικόν, θώρακα δυνάμεως, πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας ἀποστροφήν, σφραγίδα ἀνεπιβούλευτον, ἀγαλλίαμα καρδίας, εὐφροσύνην αἰώνιον· ἵνα οἱ ἐκ τούτου χριόμενοι, λάμποντες⁷⁶ ὡς οἱ φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ τῇ φαιδρότητι, μὴ ἔχοντες σπῖλον ἢ ρυτίδα, καταδεχθῶσιν εἰς τὰς αἰωνίους ἀναπαύσεις και δέξωνται τὸ βραβεῖον τῆς ἀνω κλήσεως. Χάριτι και οἰκτιρμοῖς και φιλανθρωπία τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ και ἀγαθῷ και ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν και ἀεὶ και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην γίνεται ἀπόλυσις παρὰ τοῦ πατριάρχου και ἴσταται ἐν τῷ συνήθει αὐτοῦ τόπῳ, ὁμοίως οἱ τε ἀρχιερεῖς και οἱ ἱερεῖς και ἄρχεται μετὰ τὴν τῶν Ὁρῶν ἀκολουθίαν ἢ θεία και ἱερά τοῦ Μ. Βασιλείου λειτουργία, σὺν τῷ Ἑσπερινῷ, ἐν ᾧ ἱστῶμεν στίχους δέκα και ψάλλομεν σιχηρὰ ἰδιόμελα τοῦ Τριωδίου ἐξ και τέσσαρα τὰ τοῦ ἁγίου Μύρου προσόμοια⁷⁷.

Ἐπιστάντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς μεγάλης εἰσόδου μετὰ τῶν τιμίων δώρων, λαμβάνει ὁ πρῶτος τῶν ἱερέων τὸ τοῦ Μύρου ἀλάβαστρον κεκαλυμμένον, και μετ' αὐτοῦ οἱ λοιποὶ τὰ λοιπά, ὀψικευόμενοι ταῖς ἀνωθεν πτέρυξιν, ἦτοι ριπιδίους ἔνθεν και ἔνθεν, ὑπὸ τῶν διακόνων, και τὴν «εὐοσμον», κατὰ τὸν κρυφιομύστην Διονύσιον, «ἐπὶ πᾶν τὸ ἱερόν» ποιούμενοι «περιαγωγὴν και τὴν ψαλμικὴν ἱερολογίαν»⁷⁸, ἔρχονται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ὅπου ἴστανται μὲν οἱ πέντε διάκονοι, μετὰ τῶν δέκα ριπιδίων, ὁ δὲ ἕτερος εἰσέρχεται μετὰ τῶν δύο· ὁ δὲ πατριάρχης, κάτωθεν ὡν τῆς κρηπίδος τῆς ἱεραῖς, λαμβάνει ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ πρώτου τῶν ἱερέων τὸ Μύρον και τῇ ἱεραῖ ἐπιτίθησι Τραπέζην, «μειζονα και τῶν δώρων τότε ὡς ἀτελέστων ἔτι διδοὺς τῷ Μύρῳ τὴν τιμὴν», φησὶν ὁ ἱερός Συμεών, «ἢ ὡς ἐπὶ πλέον ἡγιασμένῳ ταῖς προσευχαῖς. Καὶ γάρ, φησὶν, ἡγιασμένα μὲν και τὰ δῶρα και ἀνατεθειμένα Θεῷ, ἀλλ' ἔτι ἀτέλεστα και ἀντίτυπα εἰσι. Τὸ Μύρον δέ, εἰ και οὐπω τετελεσμένον, ἀλλὰ δις⁷⁹ τὰς

72. Τὸ «θερμῶς σου» δὲν ὑπάρχει ἐν Γ κ ό α ρ.

73. Ἐν Γ κ ό α ρ «κατάπεμψον».

74. Ἐν Γ κ ό α ρ «ἀγίασον».

75. Ἐν Γ κ ό α ρ «ποιήσον».

76. Ἐν Γ κ ό α ρ «ἐλάμποντες».

77. Τὰ «τέσσαρα τὰ τοῦ ἁγίου Μύρου προσόμοια», ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Δωρολέου Βουλησιᾶ, περιλαμβάνονται εἰς τὰς σελίδας 104-106 τοῦ «σπουδάσματος».

78. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας 4,2· PG 3, 473.

79. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς ἐψήσεως τοῦ ἁγίου Μύρου ὑπὸ Συμεὸν τοῦ Θεσσαλονίκης, ὁ πατριάρχης «ἀπέρχεται πρὸς τὸν ἀποτεταγμένον ἐψεῖσθαι τὸ Μύρον τόπον» (δς, α) κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐψήσεως, και β) «πρὸς τὸ τέλος ἐλθούσης τῆς ἐψήσεως», και

προσευχᾶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως ἐδέξατο» «ἢ ὡς καὶ ἀναγκαιότερον», φησί, «κατὰ τὸ ἐμοὶ δοκοῦν, διὰ τὸ προκαταλαμβάνειν τὸ Μύρον τῆς κοινωνίας. Πρῶτον μὲν γὰρ τῷ Μύρῳ χριόμεθα, ἔπειτα δὲ κοινωνοῦμεν τῶν μυστηρίων. Καὶ τὸ θυσιαστήριον πρῶτον μὲν τῷ Μύρῳ καθαγιάζεται, ἔπειτα δὲ ἐν αὐτῷ τὰ τῆς ἱερουργίας τελεῖται. Δεῖ γὰρ πρῶτον ἁγιασθῆναι ἡμᾶς, καὶ τότε τὸν ἄρτον⁸⁰ ὑποδέξασθαι»^{81, 82}.

«Θεὸς οὖν, φησὶν, ἐν τῇ θείᾳ Τραπέζῃ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ δίσκου τὸ Μύρον ὁ πατριάρχης», πάσης γενομένης εὐτάκτως τῆς τῶν ἁγίων εισόδου, καὶ ἱερέων καὶ διακόνων, πλὴν τῶν ριπιδίων, καὶ τὰ τῆς λειτουργίας ἐνεργῶν, «μετὰ τὸ τελειῶσαι τὰ ἅγια καὶ εἰπεῖν Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ, πρὸ τοῦ εἰπεῖν τὸν διάκονον Πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἀνέρχεται εἰς τὴν κρηπίδα τῆς ἁγίας Τραπέζης καὶ ἀποκαλύψας τὸ Μύρον σφραγίζει τρίς»⁸³ λέγων· Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. «Καὶ οὐ δεῖ κεκαλυμμένον εἶναι, ἀλλ' αὐτό, φησί, καθαρῶς τε καὶ ἀμέσως τὴν τελετὴν ὑποδέξασθαι»⁸⁴. Διὸ τοῦ ἀρχidiaκόνου εἰπόντος Πρόσχωμεν, ὁ ἕτερος ἐκφωνεῖ διάκονος Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, καὶ εὐθὺς ὁ πατριάρχης τὴν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ ἐπισυνάπτει εὐχὴν Κύριε τοῦ ἐλέους καὶ πατὴρ τῶν φώτων, εἰς ἣν ὑψηλὴν ποιεῖται θεωρίαν ὁ Θεσσαλονίκης ἱερός Συμεῶν⁸⁵. Τελειώσας οὖν ταύτην, ἐκφωνεῖ Εἰρήνη πᾶσιν, ὁ διάκονος Τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε, καὶ ὁ πατριάρχης εὐχεται λέγων τὴν ἀκόλουθον εὐχὴν Σοὶ τῷ Θεῷ, ἄχρι τέλους. Εἶτα, ἐπειδὴ ἤδη ἡγιασται καὶ τετέλεσται τὸ Μύρον, καλύπτει αὐτό, καὶ τότε προτραπείς ὁ διάκονος, λέγει Πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες. Τὰ δὲ ριπίδια ἴστανται. Καὶ μετὰ τὸ Κοινωνικόν, εἰπόντος τοῦ πατριάρχου Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου, καὶ τὰ ἅγια δόντος ἀποκομισθῆναι εἰς τὴν

εὐλογεῖ εἰς ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις τὸ ὑπὸ παρασκευὴν ἅγιον Μύρον (Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 71· PG 155, 240).

80. Ἐν PG 155, 244 «τὸν ἅγιον».

81. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 72· PG 155, 241-244.

82. Σημειωτέον ὅτι ὁ Δωρόθεος Βουλησμᾶς, ἀναγράφων τὴν τάξιν καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὴν Μ. Πέμπτην, δὲν ποιεῖται μνεῖαν ἀλαβάστρου μετὰ προηγιασμένου (παλαιοῦ) ἁγίου Μύρου, καὶ τοῦτο, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἔχει ὑπ' ὄψει αὐτοῦ τὴν «ἐρμηνεῖαν περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἁγίου Μύρου» τοῦ Γάζης Παΐσιου (χειρόγραφον 6039/532 τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος), ἐν ἣ λέγεται ρητῶς (σελ. 540) ὅτι ὁ πατριάρχης «ἐμβάλλει» εἰς τὸ καθαγιασθὲν ἅγιον Μύρον «καὶ παλαιὸν ἅγιον Μύρον, ὅσον εὕρισκεται».

83. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 72· PG 155, 244.

84. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 72· PG 155, 244.

85. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, Διάλογος ἐν Χριστῷ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων 73· PG 155, 244-248.

πρόθεσιν και τὸ ἀλάβαστρον τοῦ ἁγίου Μύρου τῷ πρωτοῖερεϊ, ἵνα ἐν ἀσφαλεῖ μετὰ τοῦ λοιποῦ διατηρηθῆ ἡ τόπη, αἴρονται τὰ ριπίδια και ἀπέρχονται και οἱ διάκονοι μετ' αὐτῶν.

Τὸ δὲ ἅγιον Μύρον ἀσφαλῶς εἰς τίμιον και διωρισμένον ἀποταμιεύεται τόπον, και ἐν αἷς ἐστί χρεία ἐκκλησίαις δίδοται παρὰ τῶν ἀρχιερέων καθαρῶς και ἀκαπηλεύτως τοῖς ἱερεῦσιν, οἵτινες ὀφείλουσι φυλάττειν αὐτὸ ἐν τῷ ἁγίῳ Βήματι, μετὰ πάσης προσοχῆς και εὐλαβείας. Κοσμικῶ δὲ ἀνθρώπῳ ἢ και μοναχῶ οὐκ ἔξεστιν ἄψασθαι τούτου, ἢ ἐν χερσὶ φέρειν, ἀλλὰ μόνῳ τῷ ἱερεῖ ἢ και ἱεροδιακόνῳ.

Και ταῦτα μὲν περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς τε και τελετῆς, συνεργία και χάριτι τοῦ νοητοῦ ὄντως Μύρου⁸⁶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ και προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ και τῷ παναγίῳ και ἀγαθῷ και ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν και ἀεὶ και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

* * *

Ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησμάς ἐν τῇ ὡς ἄνω διατάξει ποιεῖται ἀπλῶς λόγον περὶ τοῦ «τόπου», («ἐν ᾧ πάντα εἰσὶν ἔτοιμα», «κάμινοι, λέβητες κενοὶ μείζονες και ἐλάσσονες, λαβίδες, λόγχαι και πάντα τὰ τῆς μυρεψικῆς κατασκευῆς ἐπιτήδεια», δὲν διευκρινίζει ὅμως ποῖος ὁ τόπος ἢ ὁ χῶρος, ἐνθα περὶ τὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ἐγένετο ἡ ἔψησις τοῦ ἁγίου Μύρου⁸⁷. Ὁ Μανουὴλ Γεδεών, ὡς πρὸς τὸν τόπον ἐψήσεως τοῦ ἁγίου Μύρου, σημειοῖ τὰ ἀκόλουθα: «Τόπος πρὸς τὴν κατασκευὴν (τοῦ ἁγίου Μύρου) ἐν ἄλλαις ἐποχαῖς ἦν ὁ ἔξω τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ὑπὸ τὰ κελλία τῶν πατριαρχικῶν ἱερέων· οἱ λέβητες ἠδράζοντο ὑπὸ ἐστιῶν ἀπειροκάλως ἐκτισμένων, περικλειομένων ἐντὸς ξυλίνων κιγκλίδων ἀτεχνοτάτων. Τῷ 1879 και τῷ 1890 ἐκτίσθησαν αἱ ἐστία ἐπὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν τοίχου τοῦ περιβάλλοντος τὸ προαύλιον τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ἐν κιγκλίσιν εὐπρεπεστέραις πως. Τὸ πρῶτον δὲ νῦν (1903) ἐντὸς τοῦ προαυλίου και ἐν στοᾷ μεγαλοπρεπεῖ»⁸⁸. Κατὰ ταῦτα:

86. Πρβλ. Θεοτοκίον ἐν τῷ Ἑσπερινῷ τῆς 27ης Ὀκτωβρίου: «Μύρου τοῦ νοητοῦ, ἀξία μυροθήκη, γεγεννημένη Κόρη...» (Μηναιὸν Ὀκτωβρίου, ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1960, σελ. 155).

87. Ὁ τόπος παρασκευῆς και ἐψήσεως τοῦ ἁγίου Μύρου ἐν τῷ Ἀλλατιανῷ Εὐχολογίῳ (τοῦ ἔτους 1576) ὀνομάζεται «ἐμψήτήριο» (Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ἰ σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 57).

88. Μ α ν ο υ ἤ λ Γ ε δ ε ὶ ν, Τὸ ἅγιον Μύρον, ἐν Ἑκκλησιαστικῇ Ἀλήθεια 23 (1903) 174. Πρβλ. Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ, Περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου γνώσεις χρήσιμοι τοῖς πιστοῖς, Κωνσταντινούπολις 1912, σελ. 63.

α) Ἡ ἔψησις καὶ παρασκευὴ τοῦ ἁγίου Μύρου («ἐν ἄλλαις ἐποχαῖς») ⁸⁹ ἐγένετο «ἔξω τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ὑπὸ τὰ κελλία τῶν πατριαρχικῶν ἱερῶν» (εἰκ. I) ⁹⁰. Προφανῶς αὐτὸς εἶναι ὁ τόπος ἐψήσεως, ὃν ἔχει ὑπ' ἕψει αὐτοῦ ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησιμᾶς.

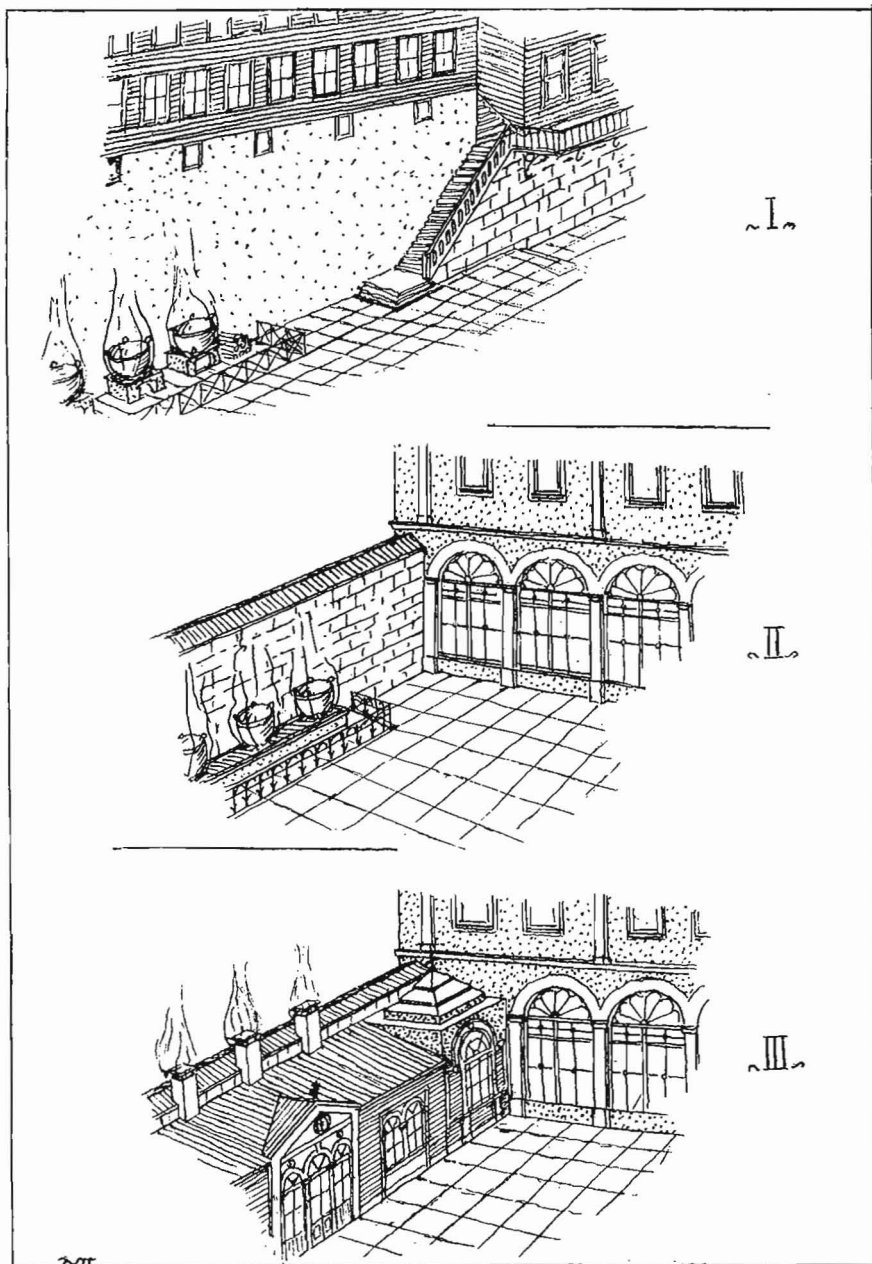
β) Ἡ ἔψησις καὶ παρασκευὴ τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὰ ἔτη 1879⁹¹ καὶ 1890⁹² ἐγένετο ἐν τῇ πρὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ πλατεῖα. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα «ἐκτίσθησαν αἱ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν τοίχου τοῦ περιβάλλοντος τὸ προαύλιον τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ἐν κιγκλίσιν εὐπρεπεστέραις πῶς» (εἰκ. II).

89. Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ἡ ἔψησις τοῦ ἁγίου Μύρου ἐγένετο ἐν τῷ «ἀγίῳ φούρνῳ», εὐρισκομένῳ ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς Ἁγίας Σοφίας. «Καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ σκευοφυλάκιον καὶ θυμιᾷ ὁ βασιλεὺς κάκεισε τὸν ἅγιον φούρνον» [Ἁ. Δ η μ η τ ρ ι έ β σ κ η, Ὁ ἅγιος φούρνος, ἐν *Vizantijskij Vremennik* 24 (1923-1926) 139]. «Τὸν ἐπὶ θάτερα κρυπτήρα μέρη τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας λεγόμενον φούρνον, ἔνθα καὶ ᾧ τοὺς τῷ θείῳ προσιόντας βαπτίσματα χρίεσθαι μύρω νενόμισται ἔψουσιν ἐν πενταετηρικαῖς περιόδους ἢ καὶ πλείοσιν ἔωσιν καὶ ἤττοςιν ἐνίοτε κατὰ τὴν τῶν ἄλλοτ' ἄλλων βούλησιν καὶ χρεῖαν πατριαρχῶν» (*N i x η φ ό ρ ο υ Γ ρ η γ ο ρ ᾶ*, Βυζαντινὴ Ἱστορία 29, 13· *PG* 149, 216). Πρβλ. *G i o v a n n i M e r c a t i*, *Notizie di Procoro e Demetrio Cidone...* (*Studi e Testi* 56), Ρώμη 1931, σελ. 295-296. *J. D a r r o u z è s*, *Recherches sur les ὀφθῖα de l' ἔglise byzantine*, Παρίσιοι 1970, σελ. 316.

90. Τὰ τρία σχεδιαγράμματα, ἅτινα δημοσιεύονται εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα, ἐσχεδίασεν εἰδικῶς, τῇ παρακλήσει ἡμῶν, ὁ ἀρχιτέκτων καὶ καθηγητὴς κ. Ἀριστείδης Πασαδαῖος, ὃν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

91. Τὸ ἔτος 1879, ἐπὶ πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ' (1878-1884, 1901-1912). Ὡς πρὸς τὸν τόπον ἐψήσεως καὶ παρασκευῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὸ ἔτος 1879 ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Β. Δ. Καλλιφρονος (περίοδος Δ', τόμος 1ος, Κωνσταντινούπολις 1880, σελ. 171-172) σημειοῦνται τὰ ἀκόλουθα: «Τὴν Μεγάλην Δευτέραν, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς λειτουργίας, ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετὰ ἑπτὰ ἀρχιερέων ἦτοι τῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Ἀδριανουπόλεως, Δράμας, Ἰμβρου καὶ Φαναριοφερσάλων καὶ τοῦ λοιποῦ ἱεροῦ κλήρου, μετὰ τῆς νενομισμένης ἐκκλησιαστικῆς παρατάξεως, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, ἐξελθὼν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, διηυθύνθη εἰς τὸ παρασκευασθῆν ἐπὶ τούτῳ διὰ τὴν ἔψησιν τοῦ ἁγίου Μύρου παρὰ τὴν ἐξωτέραν πύλην τοῦ πατριαρχικοῦ περιβόλου παράπηγμα. Ἡ ἐπὶ τούτῳ ὀρισθεῖσα τριμελής ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τοῦ μητροπολίτου Φαναριοφερσάλων, Β. Δ. Καλλιφρονος καὶ τοῦ μηρσφῶ Ν. Θωμάδου, ἐφρόντισεν ὅπως διατεθῶσι τὰ ἐν τῷ δαφνοστολίσῳ καὶ διὰ σιδηρῶν κιγκλίδων περιωρισμένῳ παραπήγματι ὡς οἷόν τε εὐπρεπῶς, κελεύσει πατριαρχικῇ, ἀναρτηθεισῶν ἐν αὐτῷ εἰκόνων μεγάλου μεγέθους, πολυελαίου καὶ λυχνιῶν».

92. Τὸ ἔτος 1890, ἐπὶ πατριαρχείας Διονυσίου τοῦ Ε' (1887-1891). Συναφῶς ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ (10 (1890) 83) σημειοῦνται τὰ ἀκόλουθα: «Κατὰ τὴν διανουμένην ἐβδομάδα ταύτην ἀποπερατοῦται ἡ κατασκευὴ καὶ τοῦ κομποῦ ξυλίνου παραπήγατος, ἐν ᾧ, ἐγερθέντι παρὰ τὸν βόρειον τοίχον τοῦ περιβόλου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ἐτοποθετήθησαν οἱ ἑπτὰ λέβητες, οἱ πρὸς ἔψησιν τοῦ ἁγίου Μύρου. Σημειοῦμεν δὲ χάριν ἱστορικῆς ἀκριβείας ὅτι οἱ λέβητες οὗτοι ἐδωρήθησαν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῇ 1ῃ Μαρτίου 1807 ὑπὸ τῆς φιλοτίμου συντεχνίας τῶν σαράφιδων, ἐπεσκευάσθησαν δὲ πρὸ δεκαετίας».

γ) Ἡ ἔψησις καὶ παρασκευὴ τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὸ ἔτος 1903⁹³ ἐγένετο «ἐντὸς τοῦ προαυλίου καὶ ἐν στοᾷ μεγαλοπρεπεῖ» (εἰκ. III)⁹⁴. Πρόκειται περὶ τῆς στοᾶς ἐν ἧ γίνεται ἡ παρασκευὴ καὶ ἔψησις τοῦ ἁγίου Μύρου μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ στοὰ αὕτη ἐπεσκευάσθη συστηματικῶς ἐπιστάσις τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἀριστείδου Πασαδαίου κατὰ τὸ ἔτος 1983, ὅτε καθηγηιάσθη, πατριαρχοῦντος Δημητρίου τοῦ Α' (1972-1991), διὰ δευτέραν φοράν, τὸ ἅγιον Μύρον. Ἡ ἐν λόγῳ στοὰ ἔτυχεν ἀνακαινισεῶς τινος καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1989, κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ νέου Πατριαρχικοῦ Οἴκου.

Ὡς πρὸς τὴν φύλαξιν τοῦ ἁγίου Μύρου, μετὰ τὴν παρασκευὴν καὶ τὸν καθαγιασμὸν αὐτοῦ, ὁ ἱερομόναχος Δωρόθεος Βουλησιμᾶς ἐν τῇ ὡς ἄνω διατάξει ἀναφέρει μὲν ὅτι τὸ ἤδη παρασκευασθὲν καὶ καθαγιασθὲν ἅγιον Μύρον «ἀποταμιεύεται» «ἀσφαλῶς» «εἰς τίμιον καὶ διωρισμένον» χῶρον, δὲν ποιεῖται ὅμως λόγον περὶ Μυροφυλακίου. Περὶ Μυροφυλακίου δὲν γίνεται λόγος καὶ εἰς τὰς μεταγενεστέρας διατάξεις τῶν ἐτῶν 1856⁹⁵ καὶ 1865⁹⁶.

Ὡντως, τὸ Μυροφυλάκιον⁹⁷, τὸ νῦν ὑφιστάμενον, ἐν τῷ ἰσογείῳ τοῦ λιθοκτίστου πύργου⁹⁸, ὡς ἐπὶ τούτῳ ἱερὸς χῶρος, πρὸς φύλαξιν τοῦ ἁγίου Μύρου, διεμορφώθη κατὰ τὸ ἔτος 1879, ἐπὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', τοῦ διακριθέντος (καὶ) ἐπὶ φιλοκαλίᾳ. Ἐν σχετικῇ περιγραφῇ τῆς ἐψήσεως καὶ καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ σημειοῦνται καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας (τὴν Μ. Πέμπτην), τῇ αὐτῇ ἐκκλησιαστικῇ παρατάξει, ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦ κλήρου διηυθύνθη ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις εἰς τὸ ἐν τῷ τοῦ Κοινοῦ λιθοκτίστῳ κτιρίῳ⁹⁹ παρασκευασθὲν ἰσόγειον λίθινον δωμάτιον,

93. Τὸ ἔτος 1903, ἐπὶ πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ' (1878-1884, 1901-1912).

94. Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ τοῦ ἔτους 1903, εἰς τὰς «συνδρομὰς ὑπὲρ τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς», ἀναγράφεται καὶ ἡ συνδρομὴ τοῦ Χαραλάμπους Κιοσόγλου, «δωρεὰν χορηγήσαντος ξυλείαν ἀξίας τριάκοντα πέντε σχεδὸν λιρῶν πρὸς παρασκευὴν τῆς ἐπὶ τούτῳ μεγαλοπρεποῦς στοᾶς» (Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια 23, 1903, 194).

95. Παύλου Μενεβίσογλου, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 86-95.

96. Παύλου Μενεβίσογλου, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 96-101.

97. Γεωργίου Σωτηρίου, Κειμήλια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀθῆναι 1938, πίνακες 22 καὶ 23.

98. Ἐν τῷ πύργῳ τούτῳ εὐρίσκονται τὸ Πατριαρχικὸν Σκευοφυλάκιον (ἄνω ὄροφος), τὸ Πατριαρχικὸν Ἀρχειοφυλάκιον (μεσαῖος ὄροφος) καὶ τὸ Πατριαρχικὸν Μυροφυλάκιον (κάτω ὄροφος). Ὁ πύργος, συμφώνως πρὸς ὑφισταμένης ἱστορικῆς μαρτυρίας, ὑφίστατο ἤδη κατὰ τὸ ἔτος 1738, ἀγνωστον ὅμως πότε ἐκτίσθη. Ἡ χρησιμοποίηθεῖσα ἐν τῇ ἀνεγέρσει αὐτοῦ τεχνικὴ καθιστᾷ αὐτὸν ἀπρόσβλητον καὶ ἀπόρθητον. Γ. Σωτηρίου, Κειμήλια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀθῆναι 1938, σελ. 35. Σάβδων Γερμανοῦ, Ὁ ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικὸς Οἶκος καὶ Ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐν Ὁρθοδοξία 16 (1941) 157. Ἀριστείδου Πασαδαίου, Ὁ Πατριαρχικὸς Οἶκος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, Θεσσαλονίκη 1976, σελ. 127-128, 144-145.

99. Πρόκειται περὶ τοῦ κτιρίου τοῦ Ἐθνικοῦ Διαρκοῦς Μικτοῦ Συμβουλίου.

ὅπερ ἡ εὐσέβεια, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ καλαισθησία Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἀπὸ ζοφεροῦ καὶ ἀνηλίου κευθμῶνος κατέστησεν οἰκοδόμημα λαμπρὸν, φωτεινὸν καὶ ἄξιον ὅπως κατέχη ἐν δώδεκα πύθιοις κεκαλυμμένοις εὐπρεπῶς ἐπὶ μαρμαρίνου ἐδάφους τὸ ἅγιον Μύρον, καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ τὰ πρὸς παρασκευὴν καὶ ἔψησιν αὐτοῦ συντελεστικὰ ἐργαλεῖα, δοχεῖα κ.τ.λ. ἐν τάξει, καθαριότητι καὶ εὐπρεπείᾳ»¹⁰⁰.

Ἐκτοτε τὸ Πατριαρχικὸν Μυροφυλάκιον (ἢ Μυραποθήκη ἢ Μυροθήκη)¹⁰¹ μνημονεύεται εἰς ὅλας τὰς διατάξεις παρασκευῆς καὶ καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου. Εἰς τὴν Διάταξιν-Ἀκολουθίαν τοῦ 1890¹⁰² σημειοῦται ὅτι τὸ καθαγιασθὲν ἅγιον Μύρον μεταφέρεται ἐν πομπῇ εἰς τὴν Μυραποθήκην¹⁰³. Εἰς τὴν Διάταξιν-Ἀκολουθίαν τοῦ ἔτους 1912 σημειοῦται ὅτι τὸ καθαγιασθὲν ἅγιον Μύρον μεταφέρεται εἰς τὴν Μυροθήκην¹⁰⁴. Εἰς τὴν Διάταξιν-Ἀκολουθίαν τοῦ ἔτους 1951 σημειοῦται ὅτι τὸ καθαγιασθὲν ἅγιον Μύρον μεταφέρεται πρὸς φύλαξιν εἰς τὸ Μυροφυλάκιον¹⁰⁵. Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται καὶ εἰς τὴν Διάταξιν-Ἀκολουθίαν τοῦ ἔτους 1960¹⁰⁶.

100. Β. Δ. Κ α λ λ ί φ ρ ο ν ο ς, Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρησις, περίοδος Δ', τόμος 1ος, Κωνσταντινούπολις 1880, σελ. 173-174. Πρβλ. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ί σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 102.

101. Ὁ ὄρος Μυροφυλάκιον, ὅστις ἐπεκράτησεν, εἶναι ἐπιτυχέστερος τῶν ὄρων Μυραποθήκη καὶ Μυροθήκη, τῶν χρησιμοποιηθέντων ἀρχικῶς. Ἀπαντᾷ ἤδη κατὰ τὸ ἔτος 1912, ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο γενομένου καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου (Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια 32, 1912, 101).

102. Ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ διάταξις αὕτη συνετάγη κατὰ τὸ ἔτος 1879 (ἐπὶ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'), ἐξεδόθη δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1890, εἰς πεντήκοντα ἀντίτυπα (Μ. Γ ε δ ε ῶ ν, Τὸ ἅγιον Μύρον, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθεια 23 (1903) 167. Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ, Περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου γνώσεις χρήσιμοι τοῖς πιστοῖς, Κωνσταντινούπολις 1912, σελ. 76. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ί σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 101-103).

103. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ί σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 235. Ἐν σχετικῇ περιγραφῇ τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὸ ἔτος 1890 (ἐπὶ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε') διαλαμβάνονται καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας (τὴν Μ. Πέμπτην) τὰ εἴκοσι καὶ ἐν δοχεῖα, ἐν οἷς περιείχετο τὸ εὐλογηθὲν ἅγιον Μύρον, μετεκομισθῆσαν ὑπὸ ἱερέων εἰς τὴν Μυροθήκην, προηγουμένου τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν, ἐνδεδυμένων πάντων τὰς ἱεράς αὐτῶν στολάς, ἐνθα ἡ αὐτοῦ θειοτάτη παναγιότης ἐνέχεεν ἐν τοῖς πύθιοις τὸ ἅγιον Μύρον καὶ ἐσφράγισεν αὐτούς» (Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια 10, 1890, 106).

104. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ί σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 243. Ἐν τέλει τῆς διατάξεως τοῦ ἔτους 1912 περιλαμβάνεται καὶ τὸ ἐξῆς σημείωμα: «Ἰστέον ὅτι ἐν τῇ Μυροθήκῃ διαρκῶς καλεῖ λυχνία. Τὸ δὲ πρὸς χρῆσιν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν θεῖον Μύρον λαμβάνει ἐκ τῶν πύθων, περισταμένου τοῦ Μ. Ἐκκλησιάρχου, εἰς τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, περιβεβλημένος ἐπιτραχήλιον κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην». Καὶ ἐκ τοῦ σημειώματος τούτου διαφαίνεται ἡ ἐπιμέλεια καὶ πρόνοια Ἰωακείμ τοῦ Γ' ὅπως γίνωνται τὰ πάντα «εὐσχημῶς καὶ κατὰ τάξιν» (Α' Κορ. 14, 40).

105. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ί σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 124.

106. Π α ὕ λ ο υ Μ ε ν ε β ί σ ο γ λ ο υ, Τὸ ἅγιον Μύρον, σελ. 254.